

Riksdagens protokoll

1994/95:88

Fredagen den 7 april

Kl. 9.00 – 11.48

15.00 – 15.01

Protokoll
1994/95:88

1 § Meddelande om frågor till statsrådet Mats Hellström

Andre vice talmannen meddelade att statsrådet Mats Hellström under april månad på grund av utrikes resor inte kunde besvara frågor under tisdagar.

Talmannen hade därför beslutat att anordna en extra frågestund torsdagen den 20 april kl. 14.00 då statsrådet Mats Hellström var beredd att lämna svar på frågor som lämnats till kammarkansliet senast tisdagen den 11 april kl. 13.30.

2 § Meddelande om svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 1994/95:101

Till riksdagen

Beträffande interpellation 1994/95:101 om fastighetstaxeringen och småhusägarna av Ulla-Britt Hagström (kds) får jag meddela att jag inte kan besvara den inom föreskrivna fyra veckor.

Skälet härtill är att vi inte funnit någon debattdag som passar interpellanten och mig på grund av bl.a. påskuppehåll och utrikes tjänsteresor.

Jag kommer att besvara interpellationen den 15 maj 1995.

Stockholm den 4 april 1995

Göran Persson

Interpellation 1994/95:66

Till riksdagen

Beträffande interpellation 1994/95:66 av Per-Ola Eriksson om småföretagen: på grund av sjukdom kunde han inte ta emot svaret torsdagen den 23 mars. Interpellationen har nu åter ställts. På grund av tjänsteresor kan jag tyvärr inte besvara denna inom föreskrivna fyra veckor.

Jag kommer att besvara interpellationen måndagen den 15 maj 1995.
Stockholm den 4 april 1995
Sten Heckscher

Interpellation 1994/95:97

Till riksdagen

Beträffande interpellation nr 1994/95:97 av Maggi Mikaelsson om skogsskador som orsakats av rotsnurr: frågan har ställts till jordbruksminister Margareta Winberg, som överlämnat den till mig. Tyvärr kan jag inte besvara denna inom föreskrivna fyra veckor. Jag kommer att besvara interpellationen måndagen den 15 maj 1995.

Stockholm den 4 april 1995

Sten Heckscher

Interpellation 1994/95:95

Till riksdagen

Beträffande interpellation 1994/95:95 av Eva Johansson (s) om flyttning av lärarutbildningen från Södertälje får jag meddela att jag inte kan besvara denna inom föreskrivna fyra veckor. Skälet härtill är utlandsresa. Jag kommer att besvara interpellationen den 8 maj 1995.

Stockholm den 5 april 1995

Carl Tham

Interpellation 1994/95:100

Till riksdagen

Beträffande interpellation 1994/95:100 av Per Unckel (m) om forskningens villkor får jag meddela att jag inte kan besvara denna inom föreskrivna fyra veckor. Skälet härtill är utlandsresa. Jag kommer att besvara interpellationen den 8 maj 1995.

Stockholm den 5 april 1995

Carl Tham

3 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motion

1994/95:L30 till lagutskottet

JuU15 Anslag till domstolsväsendet, m.m.

Mom. 1 (sammansättningen av Domstolsverkets styrelse m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (m, kds)

Votering:

226 för utskottet

83 för res. 1

40 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 148 s, 24 c, 23 fp, 16 v, 15 mp

För res. 1: 70 m, 13 kds

Frånvarande: 13 s, 10 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 3 mp, 2 kds

Mom. 4 (anslag till Domstolarna m.m.)

1. utskottet

2. res. 3 (m)

3. res. 4 (mp)

4. res. 5 (kds)

Förberedande votering 1:

19 för res. 4

13 för res. 5

276 avstod

41 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Förberedande votering 2:

71 för res. 3

16 för res. 4

224 avstod

38 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Huvudvotering:

212 för utskottet

70 för res. 3

28 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 148 s, 1 m, 24 c, 23 fp, 16 v

För res. 3: 70 m

Avstod: 16 mp, 12 kds

Frånvarande: 13 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 3 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

UbU10 Anslag till skolväsendet, m.m.

Mom. 1 (allmänt om det inre arbetet i skolan)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

237 för utskottet

71 för res. 1

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 145 s, 24 c, 23 fp, 16 v, 16 mp, 13 kds

För res. 1: 71 m

Frånvarande: 16 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Inger Segelström och Anders Ygeman (båda s) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats vara frånvarande.

Mom. 5 (elev- och föräldrainflytande i skolan)

1. utskottet

2. res. 2 (fp, kds)

3. res. 3 (c)

Förberedande votering:

39 för res. 2

24 för res. 3

246 avstod

40 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

250 för utskottet

36 för res. 2

24 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 148 s, 70 m, 16 v, 16 mp

För res. 2: 23 fp, 13 kds

Avstod: 1 m, 23 c

Frånvarande: 13 s, 9 m, 4 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Mom. 9 (återinförande av sektorsbidraget)

1. utskottet

2. res. 6 (v)

Votering:

294 för utskottet

16 för res. 6

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 147 s, 71 m, 24 c, 23 fp, 16 mp, 13 kds

För res. 6: 16 v

Frånvarande: 14 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Prot. 1994/95:88
7 april

Mom. 15 (tilläggsdirektiv för Gymnasieskolkommittén)

1. utskottet

2. res. 12 (mp)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Mom. 16 (åtgärder för att förmå ungdomar att genomgå gymnasieutbildning)

1. utskottet

2. res. 13 (m, kds)

Kammaren biföll utskottets hemställan med acklamation.

Mom. 20 (rekryteringen till industriprogrammet, m.m.)

1. utskottet

2. res. 16 (m, c, fp, kds)

Votering:

181 för utskottet

130 för res. 16

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 148 s, 1 m, 16 v, 16 mp

För res. 16: 70 m, 24 c, 23 fp, 13 kds

Frånvarande: 13 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Birgitta Wistrand (m) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mom. 25 (flexibel studietakt)

1. utskottet

2. res. 20 (fp, kds)

Votering:

274 för utskottet

36 för res. 20

1 avstod

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 148 s, 71 m, 24 c, 16 v, 15 mp

För res. 20: 23 fp, 13 kds

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 13 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Mom. 32 (teknisk utbildning och informationsteknik inom lärarutbildningen)

1. utskottet

2. res. 26 (m, c, kds)

Votering:

206 för utskottet

104 för res. 26
39 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 148 s, 2 m, 2 c, 22 fp, 16 v, 16 mp
För res. 26: 69 m, 22 c, 13 kds
Frånvarande: 13 s, 9 m, 3 c, 4 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds
Gullan Lindblad och Göthe Knutson (båda m) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mom. 50 (Teknikens hus i Luleå)

1. utskottet
2. res. 41 (c, fp)
Votering:
260 för utskottet
50 för res. 41
1 avstod
38 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 147 s, 68 m, 16 v, 16 mp, 13 kds
För res. 41: 3 m, 24 c, 23 fp
Avstod: 1 s
Frånvarande: 13 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Mom. 56 (basårsplatserna)

1. utskottet
2. res. 45 (fp)
Votering:
269 för utskottet
39 för res. 45
2 avstod
39 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 148 s, 69 m, 24 c, 16 v, 12 kds
För res. 45: 23 fp, 16 mp
Avstod: 2 m
Frånvarande: 13 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 3 kds

Mom. 57 (ekologiskt basår)

1. utskottet
2. res. 46 (c, mp)
Kammaren biföll utskottets hemställan genom uppresning.

Mom. 59 (utbildningsinsatser inriktade på miljöområdet)

1. utskottet
2. res. 48 (mp)

Votering:
292 för utskottet
16 för res. 48
41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 147 s, 71 m, 22 c, 23 fp, 16 v, 13 kds

För res. 48: 16 mp

Frånvarande: 14 s, 9 m, 5 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Prot. 1994/95:88

7 april

Mom. 71 (anslagsbeloppet under Bidrag till driften av fristående skolor)

1. utskottet

2. res. 50 (m, fp)

Votering:

212 för utskottet

95 för res. 50

4 avstod

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 147 s, 23 c, 16 v, 15 mp, 11 kds

För res. 50: 71 m, 1 c, 23 fp

Avstod: 1 s, 1 mp, 2 kds

Frånvarande: 13 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

JoU14 Statsbudgeten för budgetåret 1995/96 (Miljödepartementet)

Mom. 1 (besparingsåtgärder)

1. utskottet

2. res. 1 (fp)

Votering:

244 för utskottet

54 för res. 1

12 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 148 s, 71 m, 24 c, 1 kds

För res. 1: 23 fp, 15 v, 16 mp

Avstod: 12 kds

Frånvarande: 13 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 7 v, 2 mp, 2 kds

Ingrid Näslund (kds) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Mom. 4 (materialåtervinning och kompostering)

1. utskottet

2. res. 4 (m, c, fp)

Votering:

179 för utskottet

132 för res. 4

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 148 s, 15 v, 16 mp

För res. 4: 71 m, 24 c, 23 fp, 1 v, 13 kds

Frånvarande: 13 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Mom. 9 (anslag till information om genteknik)

1. utskottet

2. res. 10 (mp)

Votering:

293 för utskottet

16 för res. 10

1 avstod

39 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 147 s, 71 m, 24 c, 23 fp, 15 v, 13 kds

För res. 10: 16 mp

Avstod: 1 v

Frånvarande: 14 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Mom. 10 (bidrag till miljöarbete)

1. utskottet

2. res. 13 (v)

3. res. 14 (mp)

Förberedande votering:

20 för res. 13

16 för res. 14

274 avstod

39 frånvarande

Kammaren biträdde res. 13.

Huvudvotering:

182 för utskottet

16 för res. 13

110 avstod

41 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 143 s, 15 m, 3 c, 20 fp, 1 kds

För res. 13: 16 v

Avstod: 5 s, 55 m, 21 c, 2 fp, 16 mp, 11 kds

Frånvarande: 13 s, 10 m, 3 c, 4 fp, 6 v, 2 mp, 3 kds

Göran R Hedberg (m) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Mom. 16 (investeringar inom miljöområdet)

1. utskottet

2. res. 19 (v)

3. res. 20 (mp)

Förberedande votering:

24 för res. 19

16 för res. 20

270 avstod

39 frånvarande

Kammaren biträdde res. 19.

Huvudvotering:

196 för utskottet

31 för res. 19

84 avstod

38 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 148 s, 3 m, 22 c, 23 fp

För res. 19: 16 v, 15 mp

Avstod: 68 m, 2 c, 1 mp, 13 kds

Frånvarande: 13 s, 9 m, 3 c, 3 fp, 6 v, 2 mp, 2 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Meddelande om samlad votering

Andre vice talmannen meddelade att lagutskottets betänkanden LU33 och LU23 samt jordbruksutskottets betänkande JoU15 skulle avgöras i ett sammanhang efter avslutad debatt.

5 § Ny fastighetsmäklarlag

Ny fastighetsmäklarlag

Föredrogs

Lagutskottets betänkande 1994/95:LU33

Ny fastighetsmäklarlag (förnyad behandling) (prop. 1994/95:14)

Anf. 1 GÖRAN R HEDBERG (m)

Fru talman! Till detta betänkande har vi moderater fogat dels en reservation, gemensam med Miljöpartiet, dels ett särskilt yttrande.

Jag avser att inledningsvis något utveckla skälen till det särskilda yttrandet. Därefter kommer jag att närmare beröra vår reservation under mom. 1 i utskottets hemställan.

Vid 1994/95 års riksmötes öppnande hade till riksdagen inkommit regeringens proposition 1994/95:14 Ny fastighetsmäklarlag. Den före-

slagna lagen skulle ersätta den sedan år 1984 gällande fastighetsmäklarlagen.

Propositionens förhistoria innefattar från 1988 bl.a. motionsväckande, riksdagsbehandling, remissbehandling, ytterligare motionsskrivande samt översynsarbete och hearing i Justitiedepartementets regi.

Därefter har en departementspromemoria producerats och externremiss förekommit, vilket slutligen lett till ett lagförslag som varit föremål för lagrådsremiss.

Det till synes omfattande förarbetet skulle kunna förväntas ha medfört en gedigen lagstiftningsprodukt. Likväl har förslaget blivit mindre lyckat. En hel del brister har uppmärksamats efter det att propositionen har framlagts.

Under hösten och vintern har lagförslaget stötts och blötts i lagutskottet. Ett flertal uppvaktningar har skett inför utskottet. Debattartiklar har varit införda i pressen. Skrivelser har duggat in hos utskottet. Propositionen har alltså föranlett vad man populärt kallar turbulens.

Det hela kulminerade i att det justerade betänkandet återkallades när ärendet var utsatt för behandling i kammaren för en tid sedan. Detta skedde sedan det stod klart att lagförslaget i sin ursprungslydelse skulle kunna komma att medföra att makar, som är yrkesverksamma som fastighetsmäklare respektive t.ex. trähusförsäljare, endera måste upphöra med någon av verksamheterna eller upplösa sitt äktenskap. Den bristen har numera botats.

Men, fru talman, trots ett gediget arbete som utskottskansliets medarbetare ägnat detta bristbotande kvarstår en hel del andra brister.

Mot denna bakgrund hade, enligt den moderata lagkommitténs mening, den mest ändamålsenliga åtgärden varit att avslå propositionen och begära nytt förslag från regeringen. Till detta har majoriteten inte önskat medverka.

Jag övergår till att närmare beröra den moderata reservationen.

En huvudbrist i propositionen är enligt min mening att lagförslaget bygger på en förutsättning som knappast är realistisk. En fastighetsmäklare anlitas av endera parten i en fastighetsaffär, vanligen säljaren. I andra jämförbara förhållanden erkänns principen att den som anlitas av någon för ett uppdrag har att tillvarata sin uppdragsgivares intressen.

Vid en fastighetsaffär är det inte ovanligt att motstridiga intressen föreligger mellan parterna. Det är då knappast realistiskt att förutsätta att mäklaren skall inta en ställning som opartisk mellanman. Uppdragsgivaren och uppdragstagaren – mäklaren – liksom uppdragsgivarens motpart skall inte behöva sväva i ovisshet om vilka intressen uppdragstagaren i första hand har att tillgodose när partsintressen står emot varandra.

I lagförslaget 12 § första stycket stadgas: "Fastighetsmäklaren skall utföra sitt uppdrag omsorgsfullt och i allt iaktta god fastighetsmäklarsed. Mäklaren skall därvid tillvarata både säljarens och köparens intresse."

I samma förslags 16 § första meningen stadgas vidare: "Fastighetsmäklare skall, i den mån god fastighetsmäklarsed kräver det, ge köpare och säljare de råd och upplysningar som dessa kan behöva

om fastigheten och andra förhållanden som har samband med överlåtelsen."

Fru talman! Det är den andra meningen i nyssnämnda 12 § som reservanterna anser skall utgå ur den i propositionen föreslagna lagtexten. De värderade ledamöter som händelsevis finns närvarande i kammaren kan mycket väl slå upp lagtexten i fråga på s. 20 i utskottets betänkande. Läs och begrunda 12 § första stycket! Tänk bort den andra meningen! Vänd därefter på bladet och läs 16 § första meningen! Efter denna lilla läsövning borde vi alla kunna konstatera att ett realistiskt objektivtetskrav kvarstår för mäklaren även om den orealistiska, i lagförslaget föreskrivna opartiskheten – såsom reservanterna föreslår – skulle falla bort.

Det är inte endast reservanterna som anser att föreskriften för mäklaren om "opartiskt mellanmannaskap" skall utgå ur lagförslaget. Ett sådant krav är – som redan flera remissinstanser påpekat – knappast realistiskt.

Det skydd och den trygghet som både säljare och köpare har rätt att fordra uppnås i väl så hög grad redan genom den i lagen inskrivna skyldigheten för mäklaren att utföra sitt uppdrag omsorgsfullt och i allt iaktta god fastighetsmäklarsed. Det får också förutsättas att mäklaren i realiteten lever upp till de skyldigheter som god fastighetsmäklarsed kräver. I detta begrepp ligger nämligen att mäklaren skall uppträda på ett förtroendefullt sätt mot både säljare och köpare samt att båda dessa skall kunna förlita sig på den kunskap som mäklaren förmedlar. Detta är grundnormen i alla mäklaruppdrag.

Fru talman! Jag yrkar bifall till Moderata samlingspartiets och Miljöpartiets gemensamma reservation i betänkandet.

Anf. 2 YVONNE RUWAIDA (mp)

Fru talman! Att köpa eller sälja en fastighet är ett avgörande och väldigt viktigt steg i en människas liv. Det kan få allvarliga konsekvenser om någonting går snett ekonomiskt eller på annat sätt. Därför är det viktigt att det finns ett antal skyldigheter som en fastighetsmäklare skall ha. Många av dessa skyldigheter är nu lagstadgade i den nya fastighetsmäklarlagen, och det är väldigt bra.

Däremot har man ett förslag i betänkandet till ny fastighetsmäklarlag som inte är så bra, nämligen att en fastighetsmäklare skall vara opartisk. Jag och Miljöpartiet anser att en fastighetsmäklare skall leva upp till en god mäklarsed och att en fastighetsmäklare har skyldigheter gentemot både en köpare och en säljare.

När den vanliga människan skall köpa eller sälja en fastighet, hur ser då han eller hon på mäklaren? Jag kan se till många av mina bekanta som har köpt en fastighet. De brukar inte se mäklaren som en opartisk person när det gäller priset på en fastighet. Detta är i alla fall konsumenterna som talar. Och hur är det med mäklaren? Hur ser han på sin egen roll? Mäklaren får ju betalt väldigt ofta i procent av det pris som en fastighet säljs för. Det är omänskligt att av denna person kräva en opartiskhet. Personligen skulle jag inte kunna leva upp till det.

Prot. 1994/95:88

7 april

Ny fastighetsmäklarlag

Man stiftar nu en lag som det från början står klart att man inte kan leva upp till, en orealistisk lag. I betänkandet står det: "Däremot framstår det enligt propositionen som naturligt att mäklaren, när det gäller rent affärsmässiga överväganden, t.ex. i frågor om priset på det förmedlade objektet, stöder sin uppdragsgivare snarare än motparten." Detta säger tydligt att man mera tar till vara en parts intresse än någon annan parts intresse, nämligen uppdragsgivarens. Hur man då skall kunna vara helt opartisk är motsägelsefullt.

I övrigt måste jag säga att denna lagstiftning i sin helhet, fastän det har tagit sex år att komma fram till den, i slutändan tyvärr har blivit litet slarvig. Det är litet synd att det har blivit så.

Anf. 3 INGER SEGELSTRÖM (s)

Fru talman! I betänkandet och propositionen 1994/95:14, som riksdagen har att ta ställning till i dag, föreslås att en ny lag om fastighetsmäklare skall ersätta den sedan 1984 gällande fastighetsmäklarlagen. Både riksdagen och utskottet har under de senaste tio åren vid ett flertal tillfällen behandlat motioner om fastighetsmäklare.

I betänkandet behandlar utskottet propositionen jämte fyra motioner som väckts med anledning av propositionen. Till betänkandet har fogats en reservation från moderaterna och Miljöpartiet beträffande mäklarens ställning samt ett särskilt yttrande från moderaterna.

Den nya fastighetsmäklarlagen antogs av den borgerliga regeringen i september 1994. Den borgerliga regeringens proposition innehåller delar som kanske hade kunnat få en annan lösning, men det får rättas till när vi ser hur den praktiska tillämpningen blir. Det är nödvändigt att vi nu genomför de här förändringarna.

Under ärendets gång har utskottet träffat alla företrädare från branschen som så önskat. Till utskottet har också inkommit många brev och skrivelser som behandlats. Pressen på utskottskansliet har varit mycket hård, speciellt från berörda av det nya lagförslaget. Det har t.ex. hävdats att föredragande har varit jävig. Också utskottets självständiga beslutskompetens har ifrågasatts. Utskottet vill med kraft tillbakavisa alla sådana påståenden och hänvisar till riksdagens och utskottens suveränitet.

I de väckta motionerna tas frågan om mäklarens ställning som opartisk mellanman upp i två motionsyrkanden. Den tredje motionen handlar om kravet på skriftliga uppdragsavtal och hanteringen av handpenning. Övriga motionsyrkanden berör lokalisering av Fastighetsmäklarnämnden och skydd för titeln fastighetsmäklare samt upphävande av gällande undantag om förmedling av vissa bostadsrätter.

Beslut i kammaren var planerat till den 22 februari 1995. Riksdagen återförvisade då ärendet till lagutskottet för ytterligare beredning. Utskottet förordar nu en ändrad lydelse av lagens bestämmelse om förbud mot fastighetshandel, 14 §. Utskottet gör också en annan bedömning än den som redovisas i propositionen när det gäller om lagen är tillämplig i de fall en mäklare – i strid med förbudet mot fastighetshandel – säljer egna fastigheter samt fullföljer sitt uppdrag som uppdragsgivare.

Därutöver föreslår utskottet slutligen ett nytt ikraftträdandedatum samt hur examinations- och utbildningsfrågorna bör hanteras.

Jag går nu över till förslaget.

Den nya lagen innebär en förändring av såväl de nuvarande näringsrättsliga som civilrättsliga bestämmelserna.

De näringsrättsliga förändringarna avser en effektivare registrerings- och tillsynsfunktion. De civilrättsliga reglerna fastställer en grundsyn att mäklaren skall uppträda som en i princip opartisk mellanman som både köpare och säljare skall kunna känna förtroende för. Mäklarna åläggs en skyldighet att i enlighet med vad som följer av god fastighetsmäklarsed iaktta både säljarens och köparens intresse när de fullföljer sina uppdrag.

För att möjliggöra detta föreslås att mäklaren inte skall få företräda säljaren eller köparen som ombud. Vidare föreslås förbud mot självintäkte.

Den här lagen kommer till som en av flera för att stärka konsumenternas ställning på marknaden. Den nya lagen är i samma utsträckning som den gällande tvingande till förmån för konsumenterna.

Att köpa hus, lägenhet eller sommarstuga är för många människor den största affären i deras liv. När vi ser tillbaka på 1980-talet och hur många människor som har förköpt sig och fått skulder för livet, då inser man att det är dags att konsumenterna bör få ett starkare skydd.

Själva mäklarrollen tillämpas inte bara inom det här området. Det finns mäklare även inom andra områden. Jag vill bara nämna fredsmäklare och försäkringsmäklare som de mer kända.

Sverige är inte heller unikt med att föreslå en sådan här lösning. I alla andra nordiska länder har man valt motsvarande lagkonstruktion.

Vilka är då motiveringarna till att vi gör dessa förändringar? När människor skall köpa eller sälja något är den första frågan hur säljare och köpare får kontakt med varandra. Den andra frågan är om objektet är lämpligt för just den här spekulanten. Den slutliga frågan gäller vilket pris som skall betalas. Det är här som meningarna går isär mellan utskottets majoritet och reservanterna beträffande mäklarens ställning.

Mäklarens roll som opartisk mellanman i begreppet god mäklarsed blir nu tvingande, dvs. att mäklaren skall ge både köpare och säljare de råd och upplysningar som de kan behöva. När det gäller förmedling till konsumenterna skall mäklaren tillhandahålla förvärvaren en god beskrivning av fastigheten och en kalkyl. Fastighetsmäklaren har också skyldighet att själv kontrollera vissa uppgifter.

Ersättningen till mäklaren skall, precis som nu, utgå i form av provision beräknad på försäljningspriset. Precis som tidigare är naturligtvis köparen med och betalar det, eftersom det läggs på försäljningspriset. Det är ingen nyhet. Förutsättning för ett köp är att säljare och köpare får kontakt med varandra. Det är detta som är mäklarens uppgift.

Här stärker vi lagstiftningen för att skydda köparna så att den affär de går in i är något som de mäktar med och att fastigheten är sådan som mäklaren lovar.

Några nya regler vill jag ytterligare kommentera. Följande krav kommer att ställas på mäklaren:

- ett redbarlighetsrekvisit införs
- skyldighet att ha en ansvarsförsäkring
- handpenning skall överlämnas till säljaren, om inte annat har överenskommits mellan parterna. Motiveringen är att mäklaren inte är en part.

Övriga ställningstaganden, som gäller bl.a. frågan om att skydda titeln fastighetsmäklaren tas inte upp till behandling i propositionen. Utskottet anser sig sakna underlag för att bedöma behovet av sådant skydd men förutsätter att regeringen uppmärksamst följer utvecklingen.

Skriftlig form blir obligatorisk för alla uppdragsavtal. Mäklarlagen blir också tillämplig oavsett var fastigheten är belägen om en väsentlig del av förmedlingsuppdraget utförs i Sverige. Mäklarlagen blir tillämplig vid all förmedling och omfattar yrkesverksamma mäklare utan någon begränsning.

Följande förändringar införs i övrigt. En ny myndighet inrättas, Fastighetsmäklarnämnden. Nämnden ansvarar för registrerings- och tillsynsfrågor samt kommer att få ta ställning i alla de fall som förekommit i debatten, t.ex. etiska regler och tolkningar. Regeringen kommer i förordning att närmare reglera nämndens sammansättning och arbetsformer.

Utskottet har också pekat på problemen med utbildnings- och examinationsfrågor och säger att man utgår från att regeringen kommer att överväga hur dessa frågor organisatoriskt lämpligast skall hanteras.

Slutligen, fru talman, kan jag vad gäller 3 § om fastigheter som förmedlas i eller utanför Sverige inte se att det här området är annorlunda än alla de andra frågor som Sverige nu står inför att lösa inom Sveriges medlemskap i EU.

Jag vill med detta, fru talman, yrka bifall till utskottets hemställan i lagutskottets betänkande 33 och avslag på reservationen.

Anf. 4 YVONNE RUWAIDA (mp) replik

Fru talman! Som jag sade i mitt anförande tycker jag att det är väldigt positivt att konsumenternas ställning på många sätt stärks med denna lag. Däremot förstår inte jag hur konsumenternas rättsskydd stärks av en lag som är orealistisk vad gäller opartiskheten. Det borde vara av intresse för både köpare och säljare att man får ett bra pris. Som säljare vill du ha ett bra pris på din fastighet, så mycket som möjligt. Som köpare vill jag ha ett så lågt pris som möjligt. Det är intressen från två parter. Där kan jag inte se hur en mäklare kan vara opartisk. Det står också i betänkandet att han inte är opartisk i detta avseende. Varför skall man då påtvinga mäklaren en opartiskhet som faktiskt är motsägelsefull?

Anf. 5 INGER SEGELSTRÖM (s) replik

Fru talman! Precis som jag sade i mitt anförande har remissinstanserna, när de tittat på frågan, sagt att det inte kan krävas att mäklaren skall vara helt opartisk. Då menar vi att det är precis vad vi vill. Vi vill gå ett steg längre.

Med erfarenheter av hur den här branschen har fungerat de senaste tio åren tycker vi att konsumenterna måste kunna få all den information som de behöver för att kunna göra sin kanske största affär. Då behöver man få de rätta uppgifterna.

Den stora frågan är att se till att säljaren och köparen får kontakt med varandra. Med den ändring av lagen som vi nu gör blir det hela tydligt.

Anf. 6 YVONNE RUWAIDA (mp) replik

Fru talman! Då bortser man ifrån att fastighetsmäklaren faktiskt får sin lön som en procentandel av det försäljningspris som uppdragsgivaren får. Att då kräva opartiskhet av denna person anser jag vara en omöjlighet.

Om man vill ha en mäklare som är en mellanman tror jag att ett system med auktorisation vore ett bättre system än att ha en fastighetsmäklare som har en uppdragsgivare men som skall vara opartisk.

Anf. 7 INGER SEGELSTRÖM (s) replik

Fru talman! Priset för den fastighet som man köper bestämmer marknaden. Säljaren och köparen betalar provisionen gemensamt. Säljaren får dra av provisionen på sitt försäljningspris och köparen får den tillagd till inköpspriset. Jag kan inte riktigt se att det är något problem. Det är ingen ändring mot hur det är i dag. Det sägs i propositionen att det inte finns någon köpare i dag som inte förväntar sig att den här diskussionen förekommer. Säljaren vill ta ut ett så högt pris som möjligt, och köparen vill betala ett så lågt pris som möjligt. Man måste jämkas sig samman. Där är det ingen ändring.

Anf. 8 AGNE HANSSON (c)

Fru talman! Det finns egentligen ingen anledning för mig att gå upp efter Inger Segelströms utomordentliga anförande över det betänkande som vi nu presenterar från lagutskottet.

Jag vill för det första som utskottets ordförande instämma i vad Inger Segelström sade i sitt anförande och för det andra i min egenskap av ordförande mycket kraftigt understryka tillbakavisandet av de påståenden som har gjorts om riksdagens självständighet och lagutskottets integritet i de frågor som behandlas i riksdagen i samband med det här ärendet.

Min avsikt är inte heller att gå in i polemik i så stor utsträckning, men det finns anledning att från partiets sida ta till orda i debatten.

Allra först vill jag konstatera att det förslag som nu ligger har till syfte att mycket tydligt stärka konsumenternas ställning på marknaden. Det finns mycket övrigt att önska i den utveckling som varit på bostadsmarknaden under 1980-talet med den stora fastighetsboomen. Vi har från Centerns sida tidigt i det sammanhanget krävt att man skärper lagstiftningen när det gäller arbetet med fastighetsmäklari och fastighetsvärdering. Vi har inte minst krävt att man skärper utbildningskraven. På den punkten gör nu utskottet en mycket kraftig markering och säger att det är viktigt att man går vidare när det gäller att fastlägga

utbildnings- och kompetenskrav. Utskottet utgår från att förslag så småningom kommer om att man successivt höjer kraven. Det är viktigt.

Jag vill peka på två andra från konsumentpolitisk synpunkt viktiga saker i betänkandet.

För det första: För att konsumenten skall få ett gott skydd finns det nu ett förslag om en lagregel som innebär att konsumenten kan polis-anmäla en person som utger sig för att vara mäklare utan att vara det. Det kan alltså bli fängelsestraff för falska mäklare.

För det andra: Konsumenten skall kunna känna sig trygg i en fastighetsaffär. Det gäller både som säljare och köpare. Det är möjligt genom att i fortsättningen ha att göra med en mäklare som skall fungera som opartisk mellanman – en mäklare som inte tar säljarens parti för att kunna lura en köpare, en mäklare som inte tar köparens parti för att ha som uppgift från köparen att lura säljaren. Det ser vi som viktiga trygghetsfaktorer i det konsumentpolitiska perspektivet.

Vidare är det glädjande att det finns en bred majoritet bakom huvuddragen i det här förslaget. Självfallet ansluter vi i Centerpartiet oss till majoriteten. Men här har det varit många turer, som Göran R Hedberg sade. Utifrån de turerna och den allmänna debatten skall jag ta upp ett par saker.

Först gäller det begreppet opartisk mellanman. När man skall ta ställning i en sådan här fråga bör man utgå från sig själv som konsument, om syftet är just att stärka konsumenternas ställning på en besvärlig marknad. Särskilt gäller det, som Yvonne Ruwaida sade, i affärer som för en enskild konsument är mycket omfattande eller affärer som man kanske bara gör en eller ett par gånger i livet.

Jag undrar då om jag som konsument/köpare kan lita på den som säger sig företräda en säljare i vetskap om att säljaren naturligtvis har i uppgift att tillgodose säljarens intressen så mycket som möjligt och inte alls mina intressen.

Jag undrar också om jag som säljare kan lita på den som företräder en köpare och som alltså har i uppgift att företräda köparen och försöka få ut så mycket som möjligt från köparens perspektiv i förhållande till mig som säljare.

Det här synsättet kan bara leda till en för konsumenten mycket otrygg situation på marknaden. Från min utgångspunkt måste det i stället vara angeläget att hitta en situation där konsumenten kan känna sig så trygg som möjligt i en så här viktig affär. Då är det bara att titta på den seriösa fastighetsmäklarbranschen och se vilken fastighetsmäklarsed som redan finns. För dem är detta inte något nytt. Detta är nämligen en självklarhet för dem. Det är vad de betraktar som god mäklarsed, och det är det som vi nu har försökt att kodifiera och att ytterligare markera genom att föra in det i lagstiftningen.

En del ifrågasätter emellertid detta. Jag har naturligtvis respekt för de politiska partier som gör det. Det finns också mäklargrupper som ifrågasätter det här, inte minst i debatten. Det upptäckte vi när vi tog fram ärendet.

Detta måste vara riktigt allvarligt. Jag måste fråga om de från branschens sida som ifrågasätter det här verkligen har fattat vad de håller på

med. I det konsumentpolitiska perspektivet är det alltså mycket allvarligt.

Men inte nog med det – man påstår också att det här förslaget är ogenomtänkt och att oseriösa partsintressen har påverkat oss när vi tog fram förslaget. Man ifrågasätter alltså inte bara den mäklarsed som finns utan också riksdagens kompetens och lagutskottets integritet. Tror man verkligen att vi ledamöter tar så lätt på våra uppgifter att vi inte skulle försöka behandla detta och sätta in det i det perspektiv som vi vill nå med det konsumentpolitiska målet? Vad som hittills har framkommit i debatten visar verkligen att vi har tagit denna fråga på allvar.

Såvitt jag i dag kan bedöma är det väl här fråga om den sista proposition av den gamla regeringen som i detta hus behandlas. Ända sedan i höstas har vi hållit på med beredningen av det här ärendet för att komma fram till ett resultat.

Jag hoppas – ja, jag tror – att vi nu har kommit fram till en bra lösning som tillgodoser vad vi alla är ute efter när det gäller att få till stånd en bättre marknad för fastighetsmäklari och fastighetsaffärer över huvud taget.

Fru talman! Med det anförda yrkar jag bifall till utskottets hemställan i betänkandet i dess helhet.

Anf. 9 GÖRAN R HEDBERG (m) replik

Herr talman! Det är riktigt, Agne Hansson, att vi önskar att det blir ett bra resultat. Men som jag sade i mitt huvudanförande finns det anledning att tro att det finns djupa brister i lagstiftningen.

Att vi har hållit fast vid att mellanmansställningen med en opartisk mellanman inte är en riktig konstruktion beror på att det inte är så enkelt att vara mellanman och att på grund av någon sorts lagstiftad plikt få den här dubbla lojaliteten.

I tidigare anföranden här har det ju sagts att den lag som vi haft hitintills har fungerat bra. Därför kan man väl fundera på varför det inte skulle gå att fortsätta att ha den goda mäklarseden som ledtråd.

Vi i utskottet har ju också haft anledning att titta på vilket översynsarbete som Riksdagens revisorer skall ha när det gäller lagstiftning som har emanerat från lagutskottet. Jag föreställer mig att det ganska snart kommer att finnas anledning att från den sidan titta på hur den här lagstiftningen skall tillämpas under de närmaste åren.

Anf. 10 AGNE HANSSON (c) replik

Fru talman! Jag har naturligtvis all respekt för Göran R Hedbergs uppfattning i sakfrågan. Den enda motion som finns i frågan kommer från det parti som just nu har en annan uppfattning i sakfrågan. Vad jag möjligen ytterligare funderar på, men det behöver vi inte fördjupa oss i här, är vad som har hänt. Göran R Hedbergs partivän har ju varit med om att skriva propositionen. Frågan är vad som har hänt från förra året i sakfrågan på vägen från Rosenbad och fram till riksdagen nu. Men det får vi kanske anledning att i andra sammanhang komma tillbaka till.

Jag begärde egentligen ordet för att ställa en fråga till Göran R Hedberg. Om vi nu är överens om att vi på marknaden har en god

mäklarsed – och tydligen är vi överens om att det är den mäklarsed som jag beskrev i mitt anförande – och det är bra att vi har det i de flesta fall, förstår inte jag varför vi skall vara så rädda för att också i text i lagförslaget tala om att vi har mäklarseden och slå vakt om den för framtiden.

För det andra skulle jag också vilja fråga Göran R Hedberg, eftersom han tog upp det i sitt anförande, vad det är för ytterligare brister i lagutskottets förslag som Moderaterna anser att det finns, eftersom man tydligen hade önskat att det gått tillbaka till regeringen igen. Vilka ytterligare brister finns det? Det är rätt viktigt att vi får reda på dem. Jag anser att vi nu har gjort en överarbetning som gör att förslaget är bra.

Anf. 11 GÖRAN R HEDBERG (m) replik

Fru talman! Skälet till att man enligt min mening inte skall kodifiera, lagstifta om mellanmansställningen och pålägga en opartiskhet den vägen är att det samtidigt invagar konsumenten, dvs. både köparen och säljaren, i tron att det faktiskt är möjligt att vara en alldeles opartisk mellanman i ett läge där man faktiskt får ett uppdrag från en person. Uppdraget ges i allmänhet från den ena av parterna, när uppdraget lämnas ut till en mäklare.

Vi har tidigare i diskussionerna konstaterat att det därutöver finns en del brister i lagstiftningen. Vi har t.ex. frågan om utbildningen. Där har utskottet skrivit i sitt betänkande att frågan om vem som skall svara för utbildningen och kompetensprövningen, eller åtminstone utbildningen, måste senare prövas av regeringen.

Vi har konstaterat att det finns en del att önska för att få klarhet i hur det kommer att slå vid försäljning av utländska fastigheter. Det finns en del sådana ytterligare punkter. Moderaterna har nu inte begärt att propositionen skall återremitteras. Vi har sagt i vårt yttrande att den borde ha gått den vägen. Vi får hoppas att detta skall kontrolleras eller följas upp i den ordning som gäller för den saken.

Anf. 12 YVONNE RUWAIDA (mp) replik

Fru talman! Jag vill från min sida understryka att lagutskottet har gjort ett gott arbete med propositionen, både ledamöter och kansliet. Sedan gör vi naturligtvis olika bedömningar i sak.

Jag vill återgå till det Agne Hansson sade om att man i förslaget till lagstiftning har kodifierat vad vissa mäklare ser som god fastighetsmäklarsed. Saken är den att det är vissa mäklare som ser det som man i förslaget till lagstiftning har kodifierat, nämligen opartiskheten, som god fastighetsmäklarsed. Det gäller inte alla.

Jag tror inte konsumenterna som grupp känner igen sig i den beskrivningen att fastighetsmäklaren skall vara opartisk. Då ändrar vi på den praxis som faktiskt finns i dag, dvs. hur konsumenterna själva brukar se på fastighetsmäklaren, och det brukar oftast gälla köparen av en fastighet.

De flesta jag har talat med – och jag har talat med många som har köpt fastighet de senaste två åren – brukar se mäklaren som en part i

målet, även om de anser att denna person skall ge dem viss information och har vissa skyldigheter.

Om vi här i riksdagen lagstiftar om en opartiskhet tror jag nästan att vi invagar konsumenterna i en falsk trygghet. Jag tror också att vi beslutar om någonting som inte är realistiskt att genomföra i verkligheten.

Anf. 13 AGNE HANSSON (c) replik

Fru talman! Låt mig i min replik till Yvonne Ruwaida återigen utgå ifrån mig som konsument när jag skall ta ställning till sakfrågan om opartisk huvudman och det resonemang jag förde från talarstolen.

Om jag har den syn och den uppfattning Yvonne Ruwaida nu företräder, och ger mig in i en affär med det synsättet, vill jag ha en mäklare som tar parti för den ena parten för att få ut precis så mycket som möjligt. Om jag som mäklare tar ställning för säljaren skall jag få ut så mycket som möjligt av köparen på de mest sofistikerade sätt som jag kan välja. Det är då jag fullföljer mitt uppdrag bäst.

Omvänt gäller att om jag som mäklare tar ett uppdrag från en köpare skall jag ur köparens synpunkt försöka att åstadkomma en affär som så långt som möjligt sätter säljaren i underläge gentemot den part jag har uppdraget från.

För mig som humanist är det ett väldigt osolidariskt sätt att tänka. Det är främmande för en aktiv konsumentpolitik att på det sättet bygga upp en marknad i fri konkurrens som i andra sammanhang.

Jag är förvånad och undrar vad som egentligen har hänt med Miljöpartiet i den här frågan sedan propositionen avlämnades. Det finns ju ingen motion väckt av Miljöpartiet. Är det Miljöpartiets solidaritetssyn och konsumentpolitiska syn som här presenteras?

Anf. 14 YVONNE RUWAIDA (mp) replik

Fru talman! Jag tycker att det är fel att man i debatter tar upp frågeställningar som man har svar på bara för att vara litet rolig. Som Ange Hansson mycket väl vet väckte jag inte någon motion i den här frågan. Jag var ny i riksdagen och visste inte om att man av partiegoistiska skäl måste skriva en motion när man vet om att det finns en motion med exakt det innehållet man vill ha.

Jag har nu lärt mig annorlunda. Vi är partiegoistiska i den här riksdagen och väcker därför i dag motioner fast vi vet om att exakt samma sak står i andras motioner. Det är egentligen ett slöseri av papper. Men det är ordningen i detta hus.

Jag vill göra ett påpekande när det gäller viljan. Min vilja är god. Jag skulle önska att världen alltid bestod av parter som var lika starka, att alla visar god vilja och att människan skulle vara total opartisk i alla sammanhang och neutral. Men jag känner inte ens igen mig själv i den beskrivningen. Jag uppfattar inte ens mig själv som en alltid neutral människa. Jag tror inte att någon människa någonsin kan ge sig själv det epitetet.

Jag har en önskan att konsumenternas ställning skall vara stark. Det gäller speciellt i och med EU-inträdet, eftersom producenternas ställ-

ning har stärkts. Men jag tror inte på att lagstifta om att fastighetsmäklaren skall vara totalt opartisk.

Det skrevs t.o.m. i betänkandet, och från början i propositionen, att de flesta remissinstanserna ansåg att en fastighetsmäklare inte kunde vara helt opartisk i vissa ekonomiska avseenden. Sedan anser några personer i lagutskottet att det visst kan vara så. Jag gör tyvärr inte den bedömningen. Därför har jag tillsammans med Moderaterna reserverat mig i den här frågan.

Anf. 15 AGNE HANSSON (c) replik

Fru talman! Jag beklagar, Yvonne Ruwaida. Resonemanget går inte ihop. Det går lika litet ihop nu som inledningsvis när Yvonne Ruwaida säger att det är ett fullständigt orealistiskt förslag som här läggs fram, samtidigt som hon säger att lagutskottet och dess kansli har gjort ett gott arbete. Jag kan försäkra, eftersom jag känner kansliet, att det inte lägger fram några förslag för denna kammare som är orealistiska.

Min värld är god, säger Yvonne Ruwaida, och Miljöpartiet slår vakt om starka konsumenter på marknaden.

Men är det bästa sättet att bygga en god värld och stärka konsumentpositionen på marknaden att kodifiera i lagstiftning ett förslag som har som uppgift att uttryckligen ta den ena partens ställning så klart som möjligt för att försvaga i detta fall konsumentens ställning så mycket som möjligt? Det kan väl ändå inte vara en god värld man bygger upp på det sättet?

Låt mig slutligen konstatera att en nöjd köpare vänder sig till den mäklare som man kommit i kontakt med och som man är nöjd med. På det sättet kommer också marknaden att fungera som den skall.

Anf. 16 ROLF ÅBJÖRNSSON (kds)

Fru talman! Det har uppstått vissa övertoner i debatten, men jag tror att man lagtekniskt inte har hamnat rätt när man skriver in opartiskheten i lagen. Jag tycker att Yvonne Ruwaida har fångat upp hur det är i verkliga livet. Det är alldeles otänkbart att tjäna två herrar på en gång. Det är ju en klassiker.

Det antyds också i beredningsarbetet att man i prisfrågan kan ta hänsyn till den enes intresse före den andres. I affärsförhandlingar är alla omständigheter av betydelse för det slutgiltiga resultatet.

Vi kristdemokrater ansluter oss till Moderaternas och Miljöpartiets reservation under denna punkt.

Skall man lagstiftningsvägen komma längre än att hänvisa till en allmän god sed bör man trycka på och precisera redbarhetsrekvisitet så att man klarar ut exakt vilka moment man kräver av aktören. Då får man en lagstiftningsmässig koncentration av det man gör. Annars blir det mer en semantisk-retorisk effekt som inte kommer att ha någon större betydelse ute på marknaden.

Man ställer personer i en omöjlig situation. Exempelvis advokater har rätt hårda regler när det gäller etiken. Jävssituationer beaktas väldigt hårt. Vi får biträda med att upprätta ett avtal, men det är precis på gränsen för vad vi kan göra. Det kan gälla en situation då två personer

vänder sig till en advokat för att få ett avtal upprättat. Men den erfarna advokaten ställer inte upp på det. Han vet av erfarenhet att det aldrig går att biträda två på en gång. Det bara är på det viset.

Hur vällovligt syftet än är ur konsumentsynpunkt – det är självklart att alla delar den grundsynen – är det en lagtekniskt mindre välfunnen form.

Prot. 1994/95:88

7 april

Ny fastighetsmäklarlag

Anf. 17 AGNE HANSSON (c)

Fru talman! Jag har all respekt för Rolf Åbjörnsson som yrkesman och advokat i detta sammanhang. Han gör naturligtvis helt rätt i att konstatera att en advokat inte kan ta ställning för två parter samtidigt. Hur skulle det se ut i vårt domstolsväsende om man gjorde det? I det sammanhanget har advokaten en uttrycklig uppgift.

Men i fastighetsmäklarlagen talar man om en mäklare som skall fungera som opartisk mellanman mellan en köpare och en säljare för att ge information i komplicerade sammanhang. Det är någonting helt annat, som jag ser det.

Jag förstår mycket väl att Rolf Åbjörnsson utifrån sina partipolitiska utgångspunkter vet vad det vill säga att tjäna två herrar samtidigt. Men inte heller i detta fall ser jag ordet "tjäna" som det viktiga. Det är fortfarande fråga om att just markera redbarhetsrequisitet genom att skriva in opartiskheten i ett förhållande mellan två parter i en affär – inte en domstolssak.

Anf. 18 ROLF ÅBJÖRNSSON (kds)

Fru talman! Vi jobbar inte bara inför domstol. Väldigt många arbetar huvudsakligen med affärsförhållanden. Det var närmast det jag syftade på som jämförbart med denna situation. Det gäller ju en typisk affärsförhandling.

Jag tycker att Agne Hansson har klargjort sin position. Jag får hoppas att den bär.

Anf. 19 INGER SEGELSTRÖM (s)

Fru talman! Precis som Agne Hansson blev jag litet förvånad över Rolf Åbjörnssons syn på mäklare och på att tjäna två herrar. Det är för oss socialdemokrater en helt främmande syn på konsumentlagstiftningen. Det är precis det lagen handlar om.

Mäklarens roll är ju att vara den som skall sammanföra två parter och via kompromiss få en affär till stånd. Det är det som är mäklarrollen. Det handlar inte om att tjäna den ena eller den andra. Det är det vi vill få fram i lagstiftningen. Vi vill tydliggöra rollen.

Det är det som både köparen och säljaren vill uppnå. Man träffas. Säljaren vill kunna få bra betalt för sin fastighet. Köparen vill kunna genomföra ett köp man klarar av. Det är det vi nu vill uppnå med denna starkare ställning i den nya lagstiftningen.

Anf. 20 ROLF ÅBJÖRNSSON (kds)

Fru talman! Jag förstår syftet. Det är inget fel i att ha utopiska utgångspunkter. Jag kan bara konstatera att lagstiftningen som den nu är

utformad kommer att medföra att man i stort sett kan processa om varenda affär.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 7 §.)

6 § Anslag till Kronofogdemyndigheterna m.m.

Föredrogs

Lagutskottets betänkande 1994/95:LU23

Anslag till Kronofogdemyndigheterna m.m. (prop. 1994/95:100 delvis)

Anf. 21 BIRGIT HENRIKSSON (m)

Fru talman! Lagutskottets betänkande 1994/95 nr 23 behandlar bl.a. anslagsärenden till Kronofogdemyndigheterna. Utskottet behandlar regeringens förslag till anslag för budgetåret 1995/96 och anslag till förrättningskostnader men också inriktningen av besparingsåtgärder inom exekutionsväsendet för 1997/98, vilka har förordats av regeringen.

Ett antal motioner behandlas också i betänkandet. Jag tänker främst ta upp de moderata motionsyrkandena. Jag vill först ge en bakgrund till yrkandena och till reservationerna.

Våren 1993 behandlade riksdagen i samband med anslagsprövningen den övergripande målsättningen för exekutionsväsendet budgetåret 1993/94 fram till 1995/96.

Kronofogdemyndigheternas uppgift som verkställande myndighet skulle vara att på uppdrag av borgenärer och andra sökande reglera rättsanspråk som inte kan regleras på frivillig väg. Utskottet menade även att kronofogdemyndigheterna genom förebyggande åtgärder skall verka för att betalningsförpliktelser och annat som kunde bli föremål för verkställighet fullgörs i rätt tid och i rätt ordning. Krav på skyndsam handläggning och på hög kvalitet ställdes också.

Fru talman! Man instämde även i Riksskatteverkets antagande om att arbetsbelastningen skulle vara fortsatt mycket hög vid kronofogdemyndigheten – även om konjunktur och sysselsättning utvecklades positivt. Utskottet delade regeringens mening att det var nödvändigt med en tillfällig resursförstärkning, och 25 miljoner kronor tillfördes myndigheten. I första hand ville man komma till rätta med balanserna på fastighetsförsäljningssidan, men man ville också förbättra och återställa kvaliteten i arbetet med indrivning av skatter och avgifter. 36 miljoner tillfördes också för arbetet med de ärenden som den då nya skuldsaneringslagen skulle komma att medföra.

En väl fungerande beskattnings- och indrivningsverksamhet har den allra största betydelse för samhällsekonomin och för att de offentliga finanserna skall utvecklas på det sätt som är önskvärt. Med hänsyn till att de resurser som anslås till kronofogdemyndigheterna ger ett så tydligt resultat, genom bl.a. indrivningen, är det anmärkningsvärt att regeringen föreslår kraftiga neddragningar av de resurserna.

Fru talman! Detta är bakgrunden till att vi från Moderata samlingspartiets sida inte anser det vara möjligt att genomföra de stora besparingar som regeringen och utskottet föreslår. Vi har genom omfördelningar i det totala budgetarbetet undantagit vissa för samhället mycket viktiga områden från besparingar och i stället lagt besparingarna på andra områden, där vi anser att de gör mindre skada.

Den verksamhet som bedrivs inom exekutionsväsendet är mycket viktig, inte minst för ekobrottsbekämpningen. Man bör kunna driva in både allmänna och enskilda fordringar, och det är då mycket viktigt att myndigheten kan handla snabbt. Det kan den bara göra om kronofogdemyndigheten ges möjlighet att minska balanserna och effektivisera den indrivning som har samband med just ekobrottsligheten.

Fru talman! Vi anser därför att 80 miljoner utöver regeringens förslag bör tillföras budgeten för 1995/96. Ändå kan man göra en viss besparing, genom att upphäva beslutet om skuldsaneringslagen. Lagen trädde i kraft den 1 juli 1994, och under andra halvåret 1994 hade 2 801 ärenden rörande skuldsanering inkommit. Mer än hälften hade avslagits redan före årsskiftet. Bara tolv beslut om skuldsanering togs under 1994. Detta gjorde också att varje skuldsanering kostade 2 miljoner kronor – en summa som vi från Moderata samlingspartiet icke kan anse vara acceptabel i dagens läge. Det finns alltså skäl i att ifrågasätta det rimliga i att dessa kostnader skall belasta skattebetalarna, speciellt därför att en hel del av de personer som befriats från sina skulder ofta har misskött sin ekonomi.

Ett annat, men tungt vägande, skäl för vår uppfattning är att skuldsaneringslagen har fått alltför långtgående följder för borgensmän. Den som blir föremål för skuldsanering befrias efter fem år från alla sina skulder, men skuldsaneringsbeslutet påverkar inte borgenärens rätt mot borgensman. För att förenkla det kan jag ta ett exempel.

En släkting ställer upp som borgensman. Det är ett mycket vanligt förfarande, då man vill hjälpa sina barn, nära anhöriga eller bekanta. Man skriver ofta på utan att veta så mycket om de verkliga följderna. Genom skuldsaneringen kan den som har satt sig i skuld befrias, men borgensmannen blir *aldrig* betalningsfri. Han eller hon får göra sig av med sina tillgångar och har alltid en skuld. Vi anser från Moderata samlingspartiet att detta är helt oacceptabelt.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1, mom. 1. I det fall denna reservation vinner bifall yrkar jag bifall även till reservation 2, mom. 2 – detta av penningsskäl. I det fall reservation 1 avslås yrkar jag bifall till reservation 3, mom. 2.

Anf. 22 PER ROSENGREN (v)

Fru talman! 57 miljarder kronor – så mycket pengar låg ute i oin-
drivna skatter under fjolåret. 57 miljarder! Även om inte allt går att
driva in är ändå hälften av detta belopp en ansevärd summa.

Att man i detta läge minskar anslagen till exekutionsväsendet är litet
märkligt. Det är pengar som mycket väl behövs i statskassan.

Nu försöker man från regeringens sida att lösa det här med en väl-
digt underlig strategi. Man minskar anslagen till skattemyndigheterna,

vilket gör att man får lägre taxeringar och det blir lägre belopp att driva in, och då kan man också minska på kronofogdemyndigheterna. Det är ett mycket underligt sätt att resonera, när det sägs i debatten att kampen mot den ekonomiska brottsligheten och mot skatteundandragandet skall prioriteras.

Det står också i betänkandet:

"En väl fungerande beskattnings-, folkbokförings- och indrivnings-verksamhet är, anför regeringen, av avgörande betydelse såväl från samhällsekonomisk synpunkt som för att de offentliga finanserna skall utvecklas på det sätt som är önskvärt. Mot bakgrund av den ambition som regeringen uttalat att stärka insatserna mot skatteundandragande och ekonomisk brottslighet finns det skäl att förbättra såväl de resurs-mässiga förutsättningarna som förutsättningarna i övrigt för skattekont-roll och skatteindrivning."

Så långt låter det bra. Sedan går vi vidare:

"Vid bedömningen av resursfrågan förtjänar det dock enligt utskot-tets mening att framhållas att den senaste tidens verksamhetsstatistik för kronofogdemyndigheterna enligt propositionen ger en antydning om att arbetsläget nu stabiliserats och att man för den närmaste tiden kan räkna med en viss minskning av måltillströmningen."

Jag kan gå tillbaka till det som jag började med: 57 miljarder kro-nor. Jag tycker att de 57 miljarderna visar att det som står i betänkandet inte riktigt stämmer med verkligheten.

Jag vill också hänvisa till revisorernas rapport, som vi tog upp här i kammaren i december. Där framgår det också att det är viktigt med resurser till både skattemyndighet och kronofogdemyndighet för att vi skall komma till rätta med den ekonomiska brottsligheten.

Nu sägs det också att vi skall avvakta ett förslag i kampen mot den ekonomiska brottsligheten, och innan det läggs fram kan vi montera ned de här verksamheterna. Det är att gå fel väg, anser vi inom Vänst-terpartiet. Man skall inte montera ned viktiga institutioner och därmed tappa kompetens innan man har ett förslag om hur man skall lösa de problem som finns.

Jag yrkar därför bifall till reservation nr 4.

Vi har ytterligare en reservation, och för tids vinnande kommer jag inte att yrka bifall till den. Jag skall ändå uppehålla mig en kort stund vid också den reservationen.

Det är nämligen så att det finns inkassoföretag som driver in en mängd små belopp, som de har samlat på sig. De driver då också in de avgifter som de har rätt att ta ut. Om en skuld har blivit betald litet väl sent men innan kravet kommer, finns det ändå möjlighet att driva in avgifterna. Vi anser att det är litet märkligt.

Den här frågan gäller dock inte lagutskottet utan justitieutskottet. Vi hoppas att man ser över inkassolagen i det här avseendet.

Jag vill något kommentera skuldsaneringslagen. Moderaterna vill ta bort den, med hänvisning till de 36 miljoner som den sägs kosta. Det är ett fiktivt belopp. Jag har själv jobbat en del med skuldsanering. De skuldsaneringar som jag har gjort har inte kostat samhället ett enda dugg, kan jag be att få meddela.

Den preliminära rapport som har gjorts av de kommunala konsumentrådgivarna visar också att det faktiskt är kommunerna som tar på sig den stora delen av kostnaden för de flesta skuldsaneringsfallen. Man anlitar egentligen bara kronofogdemyndigheten för att få ett konstaterande av att det inte finns några utmätningsbara tillgångar osv. Därefter gör man en skuldsanering.

Det går inte till så att man bara skriver av skulderna rakt av. Vederbörande blir faktiskt tvingad att leva på existensminimum under fem år. Det ger också en möjlighet för enskilda människor att se ett slut på ett elände.

Att dra in borgensmännens åtaganden i sammanhanget är knappast relevant. Borgensmännens åtaganden är lika oavsett om man har en skuldsaneringslag eller inte. Det finns dock ett rättsfall som visar att det här faktiskt kan börja regleras på ett ganska vettigt sätt. Vi får se om det blir samma utslag i högre instans. Man har nämligen underkänt fordringsägarnas krav på borgensmannen, på grund av att det inte har gjorts en riktig kreditvärdering. Om detta får genomslag i högre instans, kommer ett antal borgensåtaganden att "falla".

Jag yrkar, som sagt, bifall till reservation nr 4.

Anf. 23 BIRGIT HENRIKSSON (m) replik

Fru talman! Jag vill bara påpeka att jag naturligtvis är mycket medveten om att det för en del enskilda personer är bra att kunna se ett slut på en besvärlig ekonomisk situation. Jag vet också att de fem skuldsaneringsåren är tunga och att man verkligen får ställa upp och själv medverka till att sanera sina skulder.

Samhället har dock fått vidkännas oerhört höga kostnader för ett fåtal fall. Vi menar därför att det här måste kunna lösas på ett annat sätt.

Biverkningarna visar kanske också att när en lag bärs fram mycket snabbt av en opinion, hinner man inte alltid med att utforma lagen så som man helst skulle ha velat göra. Det är väl egentligen ingen hemlighet att vi från Moderata samlingspartiet har vi varit skeptiska mot utformningen av denna lag.

Anf. 24 PER ROSENGREN (v) replik

Fru talman! Jag kan rekommendera konsumentrådgivarnas utvärdering av skuldsaneringslagen så här långt. Den visar att kostnaderna knappast får bäras av kronofogdemyndigheterna. Om någon får vidkännas kostnaden är det snarare konsumentrådgivarna, dvs. hos kommunerna.

Som jag sade förut talar man om fiktiva belopp. Det är något som man bara har höftat till, och det framgår av alla texter. Att ta det som intäkt för att föreslå att man skall ta bort en så oerhört viktig lag som skuldsaneringslagen tycker jag nästan är litet pinsamt för det parti som framför sådana idéer.

Den här lagen har tillkommit för att rädda väldigt många människor och ge dem hopp inför framtiden. Det handlar om barnfamiljer och äldre människor som har hamnat i en skuldfälla. Att inte ge dem en

möjlighet att kunna se en ljus framtid är nästan groteskt av ett parti som säger sig stå för den enskildes intressen.

Anf. 25 BIRGIT HENRIKSSON (m) replik

Fru talman! Per Rosengren säger själv att det är kommunerna som bär kostnaden. Vi kommer mycket snart att få en konsumentpolitisk debatt, där vi kommer att ta upp väldigt många av de här frågorna. Vi tror alltså att det här problemet kan lösas på andra sätt. Vi menar inte att överge dem som behöver råd, stöd och hjälp.

Anf. 26 EVA ARVIDSSON (s)

Fru talman! I lagutskottets betänkande 1994/95:LU23, som debatten gäller, behandlas regeringens förslag till anslag för budgetåret 1995/96 till kronofogdemyndigheterna och till förrättningskostnader m.m. samt den av regeringen förordade inriktningen av besparingsåtgärder för budgetåren 1997 och 1998.

Som framgått av de föregående inläggen finns det ett antal reservationer fogade till betänkandet. Jag yrkar redan nu avslag på reservationerna och bifall till utskottets hemställan.

Kampen mot den ekonomiska brottsligheten har i regeringsförklaringen framhållits som ett prioriterat område.

Det är nödvändigt att på ett kraftfullt sätt från samhällets sida ingripa mot den ekonomiska brottsligheten. Under våren kommer regeringen att presentera en samlad strategi för samhällets åtgärder mot den ekonomiska brottsligheten.

Myndigheternas samverkan när det gäller exempelvis utredning av misstänkt ekobrottslighet måste förbättras. Det handlar bl.a. om att effektivisera samarbetet mellan åklagare, polis, skattemyndigheter, kronofogdemyndigheter och tullmyndigheter. Till detta har regeringen avsatt 200 miljoner.

Det är inte bara pengar som behövs. Myndigheternas kompetens behöver förbättras, genom utbildning och fortbildning. Etik och självkontroll behöver utvecklas, inte minst inom näringslivet.

Utformningen av civilrättsliga regler om exempelvis ansvar för företags styrelse, om redovisning och om revisorernas roll är av mycket stor betydelse. Lagen om penningtvätt kommer att ses över. Inom det straffrättsliga området pågår en översyn av skattebrottslagen och reglerna om bokföringsbrott. Jag kan räkna upp flera exempel, men jag nöjer mig med detta.

Fru talman! Alla partier är överens om att den ekonomiska brottsligheten måste bekämpas. Utskottet har ingen annan uppfattning än motionärerna när det gäller vikten av en effektiv indrivning av skulder.

Också i fråga om kampen mot den ekonomiska brottsligheten vill utskottet kraftigt understryka kronofogdemyndigheternas betydelsefulla roll. Det gäller inte minst specialindrivningsenheterna, som arbetar med kvalificerade fall av skatteundandragande och andra svåra indrivningsfall. Det är därför väsentligt att kronofogdemyndigheterna erhåller tillräckliga resurser.

Den senaste tidens verksamhetsstatistik för kronofogdemyndigheterna ger en antydning om att arbetsläget nu stabiliseras och att man kan räkna med en viss minskning av måltillströmningen. Under våren har också vissa beslut fattats som ger rationaliseringsvinster.

Så till frågan om reformerad löneexekution och målhantering hos kronofogdemyndigheterna. De två nuvarande formerna av löneexekution – utmätning av lön och införsel av lön – slås samman till ett enhetligt system, så att all löneexekution sker genom utmätning. Denna utmätning skall också äga rum utan tidsbegränsning i stället för som nu är fallet, under högst sex månader om året.

Också genomförandet av elektronisk dokumenthantering inom exekutionsväsendet m.m. torde på sikt minska administrationskostnaderna hos kronofogdemyndigheterna.

Detta tillsammans med de tidigare redovisade åtgärderna vad gäller strategin mot ekonomisk brottslighet gör att utskottet inte nu finner skäl att tillföra kronofogdemyndigheterna ytterligare resurser för budgetåret 1995/96 utöver vad som föreslagits i propositionen.

Utskottet vill dock understryka att regeringen, om den fortsatta utvecklingen visar att de nu förordade besparingarna inom exekutionsväsendet leder till att en väl fungerande indrivningsverksamhet inte kan upprätthållas, snarast bör återkomma till riksdagen med förslag om ytterligare medel.

Med anledning av det i motion L314 framställda yrkandet om upphävandet av skuldsaneringslagen vill utskottet erinra om att en enig riksdag i maj 1994, efter förslag av den dåvarande regeringen, tillstyrkte införandet av lagen. Enligt utskottets mening saknas all anledning för riksdagen att nu – nio månader efter lagens ikraftträdande – ompröva detta ställningstagande.

Skuldsaneringslagen är synnerligen angelägen. Den hjälper just de personer som lagen är avsedd för.

Som avslutning, fru talman, vill jag än en gång yrka avslag på samtliga reservationer och bifall till utskottets hemställan.

Anf. 27 BIRGIT HENRIKSSON (m) replik

Fru talman! Jag måste säga att det som Eva Arvidsson framförde om kampen mot den ekonomiska brottsligheten inte imponerar på mig. Hon talar om att man senare kommer att presentera förslag och att man kommer att avsätta 200 miljoner.

Men, Eva Arvidsson, den här s-regeringen sparar på samma sätt som den s-regering gjorde som satt från 1982–1989. Man drog ner på polisutbildningen och domstolsväsendet och sparade kortsiktigt. Man slog sönder ekorotlar som vi med möda hade byggt upp med utbildade ekopoliser osv.

På samma sätt gör man i dag. Man sparar på kronofogdemyndigheten, polisväsendet och domstolsväsendet. Man tar inte in nya polisaspiranter. Ändå säger man att det är så viktigt att bekämpa den ekonomiska brottsligheten. Det är bara vad man talar om. I verkligheten, Eva Arvidsson, drar man ner överallt där man i stället borde satsa så att rättstryggheten och rättssäkerheten skyddas och enskilda människor får

stöd. Att ta väl hand om detta är en av landets allra viktigaste uppgifter. Det tycker jag inte att ni har visat att ni gör.

Anf. 28 EVA ARVIDSSON (s) replik

Fru talman! Den utökning av anslaget med 80 miljoner som Birgit Henriksson vill ha är en droppe i havet om man ser till de 57 miljarder som Per Rosengren pratar om.

Vi tror att man kan rationalisera. Även inom kronofogdemyndigheterna tror man att man kan göra vissa rationaliseringar, t.ex. genom den nya datateknik som införs, den elektroniska dokumenthanteringen, som jag tog upp.

Birgit Henriksson tog upp polisen. Med den nuvarande regeringen kommer det faktiskt att finnas fler poliser än vad som skulle ha funnits med den borgerliga regeringen.

Anf. 29 BIRGIT HENRIKSSON (m) replik

Fru talman! Eva Arvidsson säger att 80 miljoner är en droppe i havet. Det är väl bra att de miljonerna finns där de behövs och genererar mera pengar? För mig är detta ingen droppe i havet. Det handlar inte bara om 80 miljoner till exekutionsväsendet eller till kronofogdemyndigheterna, som jag sade.

Vi har sett till att även polisen, domstolsväsendet och andra viktiga områden, inte minst när det gäller bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten, tillförs medel. Detta har vi gjort centralt, eftersom vi har ansett att detta är så oerhört viktiga områden, både för samhället och de enskilda människorna. Då blir det inga droppar i havet utan väl fungerande verksamheter på alla dessa områden. De måste kunna verka effektivt tillsammans.

Anf. 30 EVA ARVIDSSON (s) replik

Fru talman! Det är klart att jag inte tycker att 80 miljoner är en liten summa, men jag tror att man kan få in mycket pengar just genom olika rationaliseringsvinster. Man kan göra flera.

Nyligen lades en proposition fram om bl.a. en förenklad delgivning. Det innebär en effektivisering.

Jag tror att det kanske måste föras en annan diskussion i samhället, om etik och moral. Vi kanske måste ändra attityder hos människorna, så att inte betalningsmoralen sjunker ännu mer. Jag tror att det är viktigt att föra ut information och kunskap till alla människor i samhället om vad ekonomisk brottslighet är, om hur den bekämpas och om vilka åtgärder regeringen tänker vidta. Man har också avsatt medel för den kommande informationskampanjen.

Om man vet vad som gäller och vet vilka omoraliska handlingar som förekommer är det lättare att komma till rätta med dem.

Anf. 31 PER ROSENGREN (v) replik

Fru talman! Eva Arvidsson hänvisar till regeringsförklaringen, där Ingvar Carlsson, mycket riktigt, i ord tog upp kampen mot den ekonomiska brottsligheten. Men i handling har det inte hänt någonting. I

handling har man skurit ner på skattemyndigheterna, tullväsendet och nu också kronofogdemyndigheterna.

Är det acceptabelt att 57 miljarder ligger och skvalpar? Tyder det på att det finns möjlighet att kapa ytterligare resurser? Inom Vänsterpartiet tycker vi att den möjligheten inte finns. Visst kan man med hjälp av ett förenklat delgivningsförfarande och ett enhetligt löneexekutions-system minska arbetsbelastningen en aning, men inte särskilt mycket när det gäller att komma åt de 57 miljarder som ligger ute.

De 71 miljoner som vi vill tillföra ser vi inte heller som några drop-par i havet. Vi tror inte heller att man kan informera bort den ekonomiska brottsligheten. Det tyder på en viss naivitet när man tar upp sådana argument när vi nu diskuterar handfasta saker som anslag till kronofogdemyndigheterna.

Jag vill också påpeka att det bara är Vänsterpartiet som har motio-nerat om att såväl skattemyndigheterna och tullväsendet som kronofogdemyndigheterna skall slippa neddragningar. Där skall vi inte behöva pruta.

Jag vill också ställa en annan fråga: Är det rätt ordning att man, innan ett program har antagits, monterar ner de verksamheter som finns och som skall garantera dessa saker? Är det inte att ta det i litet fel ordning?

Anf. 32 EVA ARVIDSSON (s) replik

Fru talman! Vi tycker inte att vi monterar ner. Per Rosengren talar om de 71 miljoner som Vänsterpartiet vill tillskjuta. Det finns ingenting som säger att inte vi uppnår samma resultat. Den utredning som lägger fram strategin mot den ekonomiska brottsligheten föreslår självfallet åtgärder. Det är vad regeringen har sysslat med nu.

Per Rosengren talar om naivitet. Jag kan säga samma sak till honom. Det ADB-stöd som infördes på Riksskatteverket medförde stora besparingar. Olika saker genomförs. Det handlar om att man skall ta ett samlat grepp. Samarbetet mellan de berörda myndigheterna har inte varit tillfredsställande. Det handlar om samarbete mellan skattemyndigheter, kronofogdemyndigheter, åklagare och polis. Man skall arbeta med samma metoder och prioritera på samma sätt så att det blir en snabbare handläggning av ärendena. Det är att det drar ut på tiden som gör att det blir problem.

Anf. 33 PER ROSENGREN (v) replik

Fru talman! De neddragningar som görs innebär att man bit för bit monterar ner dessa system. Jag återkommer till min fråga: Är det acceptabelt att 57 miljarder ligger och skvalpar? Kan man, när man har vetskap om dessa 57 miljarder, verkligen plocka bort tjänster inom den här sektorn?

Eva Arvidsson hänvisar till RSV:s ADB-stöd. Jag har jobbat inom skatteförvaltningen ett antal år. Jag kommer ihåg hur det var i slutet av 70-talet. Man hänvisade till att alla neddragningar av personalen skulle kompenseras med ADB-stöd. Vad blev det av det? Jo, platt intet!

Prot. 1994/95:88

7 april

Anslag till Kronofogdemyndigheterna m.m

Jag kan se att från 1978/79 och fram till 1990/91 har man faktiskt varje år kommit åt mindre och mindre genom de här ADB-systemen. Det går alltså inte att med hjälp av ADB-system lösa de här problemen, när det behövs personella resurser. Datorerna springer inte ut och jagar folk och driver in pengarna, det måste människor göra.

En annan siffra som är intressant är förhållandet 1:10. Accepterar inte ni den siffran, som faktiskt är gängse ute hos alla experter, att varje insatt krona inom de här sektorerna ger 10 kr tillbaka? I så fall är varje neddragning också en minskning av statens intäkter i förhållandet 1:10. Det innebär att staten, om man nu drar in de här 71 miljonerna, faktiskt förlorar 710 miljoner. Min fråga är: Gäller inte förhållande 1:10 för socialdemokraterna?

Anf. 34 EVA ARVIDSSON (s) replik

Fru talman! Nej, jag tycker inte att det är acceptabelt med 57 miljarder som skvalpar omkring, Per Rosengren. Men man måste först se över vad det är man kan göra för att det skall kunna bli besparingar.

Vi säger också i utskottet att om de besparingar som är föreslagna inverkar så på indrivningsverksamheten att den blir sämre, skall regeringen komma med ytterligare förslag, ytterligare medel, ytterligare anslag.

Visst ställer vi upp på 1:10, Per Rosengren. Men det är till en viss gräns. Det går inte att säga så hur länge som helst. Man måste först ta reda på exakt vad det gäller.

Regeringen kommer att initiera en ökad forskning när det gäller den ekonomiska brottsligheten. Forskningens inriktning är att klarlägga den ekonomiska brottslighetens bakgrund och konsekvenser, vilket behövs som underlag för samhällets fortsatta insatser mot ekobrottsligheten. Då ingår det också att sprida information. Vanligt folk måste veta vad det är som gäller.

Anf. 35 BIRGITTA CARLSSON (c)

Fru talman! Jag har begärt ordet med anledning av en motion som jag har skrivit i det här ärendet angående anslag till kronofogdemyndigheterna.

Om alla företag och privatpersoner betalade sina skatter och sina skulder skulle arbetsuppgifterna hos kronofogdemyndigheten försvinna. Dessutom skulle statens finanser avsevärt förbättras.

Nu fungerar det ju inte alltid så som vi alla önskar, att företag och privatpersoner "gör rätt för sig", utan skulderna som lämnas till kronofogdemyndigheten för indrivning uppgår, som vi har hört här tidigare, till mycket stora belopp.

Jag har i min motion tagit upp att vi för att upprätthålla moralen vad gäller betalningsskyldighet måste tillföra resurser till kronofogdemyndigheterna så att man även i fortsättningen kan upprätthålla god service mot privatpersoner, företag och staten.

Men med tanke på den ekonomiska situation som vårt land befinner sig i inser även jag att vi måste göra besparingar och dra in på utgifter inom nästan alla områden.

Lagutskottet gjorde studiebesök hos en kronofogdemyndighet i samband med behandlingen i utskottet. Vid det besöket, som för övrigt var mycket intressant, framkom inget som tyder på att kronofogdemyndigheternas verksamhet måste försämrats vid minskade anslag. Som Eva Arvidsson nämnde kommer det att ske förändringar inom det här området som innebär rationaliseringar och som även innebär en minskad administration.

Vi i Centerpartiet tycker att det är viktigt att på bred front och inom alla områden bekämpa ekonomisk brottslighet. Vi behandlade en motion från Centern här i kammaren tidigare i veckan som handlade om fastighetsplundring, vilket också hör hemma inom det här området.

När det gäller skuldsaneringslagen står vi bakom att den skall finnas kvar. Den har ju inte fungerat i mer än litet drygt ett halvår. Med tanke på det har inte så många beslut fattats, som Birgit Henriksson nämnde, men det har ju förekommit 2 800 ärenden, och det är mer riktigt att sprida kostnaden över mängden ärenden som finns till behandling hos kronofogdemyndigheterna.

En annan sak som är mycket viktig inom det här området är att kronofogdemyndigheten även i fortsättningen får behålla den decentraliserade organisation som den har. Därför menar vi att besparingarna inte får ske så att en koncentration sker inom den här verksamheten och att man då får den på färre platser.

Med den positiva skrivning som vi har i utskottet, där vi understryker att om den fortsatta utvecklingen visar att de nu föreslagna besparingarna inom exekutionsväsendet leder till att en väl fungerande indrivningsverksamhet inte kan upprätthållas, bör regeringen snarast återkomma till riksdagen med förslag om ytterligare medel. Längre ner i vårt betänkande står det: "Utskottet vill med anledning härav åter framhålla att besparingar inom exekutionsväsendet inte får göras på bekostnad av en väl fungerande indrivningsverksamhet."

Fru talman! Med anledning av dessa kraftfulla markeringar från utskottets sida yrkar jag bifall till hemställan i betänkande LU23.

Anf. 36 ROLF ÅBJÖRNSSON (kds)

Fru talman! Det känns litet egendomligt när man är ny här i riksdagen och som jag har jobbat i det praktiska rättslivet i över 20 år och framför allt hållit på väldigt mycket med den ekonomiska brottsligheten. Det man då möts av här i riksdagen är att det skärs i rättsväsendet mer eller mindre rätt av.

Det är klart att man med olika semantiska övningar kan skyla över de reala effekterna. Men just när det gäller exekutionsväsendet måste väl alla och envar ändå begripa att om man skär bort pengar från en myndighet som driver in statens fordringar får det effekter.

Som vi har hört har vi balanserade fordringar på 57 miljarder. Jag vet inte exakt hur mycket det är, men det är i alla fall väldiga belopp. Jag kan inte förstå annat än att det måste vara någon pedagogisk historia när man säger: Vi skär överallt. Alla skall bära bördorna. På något vis känns det kanske lättare då att få igenom ett kärvt budskap.

Jag tycker alltså att man ändå måste göra vissa prioriteringar, efter vissa värderingar. Vi kristdemokrater går inte med på den här nedskärningen. Vi yrkar bifall till reservationen 3 mom. 2.

Det hindrar inte att myndigheten måste effektivisera och rationalisera sin verksamhet. Det är ingalunda på det viset att om man lyckas med det kommer man till en mer acceptabel nivå. Utgångspunkten är nämligen den, att nivån har varit oacceptabel i årtal. Man måste alltså rusta upp rättsväsendet och inte rusta ner det.

I övrigt har detta belysts ganska entydigt här, så jag tänker inte säga mycket mer i det stycket.

Jag kan inte låta bli att säga någonting om skuldsaneringslagen, eftersom jag var med i Insolvensutredningen som lade fram förslaget om skuldsaneringslagen på sin tid.

Det är en mycket viktig lagstiftning. Den skall självfallet vara klar. Av någon anledning har moderaterna aldrig riktigt begripit det här med skuldsaneringslagen. Själva idén bakom den är ju att man via lagstiftning plockar bort en betalningsoförmåga. Man tar bort luft. Det var kronodirektören Steffner i Stockholm bl.a. som på sin tid just reagerade mot den enorma rundgången i apparaten, som man alltså får inom exekutionsväsendet när man håller på och driver in fordringar hos personer som omöjligt kan betala.

Det där är en ganska komplex historia, och jag är alldeles övertygad om att det på sikt kommer att visa sig vara en utomordentligt gagnelig lagstiftning. Vi kan möjligen ifrågasätta "trestegraketen" och att man har gjort lagen onödigt komplex. Jag tror t.ex. att rundgången inom kronofogdemyndigheten är onödig. Men man får väl i sinom tid göra en översyn.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 7 §.)

7 § Ändringar i växtskyddslagen, m.m.

Föredrogs

Jordbruksutskottets betänkande 1994/95:JoU15

Ändringar i växtskyddslagen, m.m. (prop. 1994/95:145)

Anf. 37 GUDRUN LINDVALL (mp)

Fru talman! Vi i Miljöpartiet ställer oss bakom det mesta i det här betänkandet. Vi har också väckt två motioner som har behandlats i samband med betänkandet. En av dessa motioner har kanske hanterats i fel sammanhang. Vi borde kanske ha avvaktat med den till ett senare tillfälle, t.ex. då vi skall behandla vilka frågor som Sverige skall driva i EU, den skrivelse som regeringen just har lagt på bordet.

Det finns många små fröfirmor som försäljer fröer som egentligen inte är tillåtna inom EU. EU har nämligen mycket strikta regler för vilka fröer som får säljas. Detta är någonting som de stora företagen har

drivit igenom, kanske för att därmed se till att man får en egen marknad.

De små företagen säljer ofta fröer i mycket liten mängd. Det rör sig om gamla traditionella köksväxter som säljs här i Sverige och ingen annanstans. För att dessa fröer skall få säljas krävs en rejäl och kostsam förberedande byråkrati inom EU.

Det krävs t.ex. att man skall sortdokumentera fröerna. Man skall också certifiera dem eller ha dem som ett kontrollerat standardutsäde. Vidare krävs det att sista förbrukningsdag skall anges.

Det kostar ca 20 000 kr per sort att göra en sortdokumentation. En sådan måste man göra för att fröerna skall få vara med på den lista över de fröer som är godkända. Finns de inte med där får de inte säljas.

Den certifiering som måste till är också dyr. Det innebär att många av de små firmorna som säljer litet av varje enskild frösorrt inte har råd till detta. Då kommer inte deras fröer med på den lista som gör att de får säljas, och då försvinner de.

Vi talar mycket i olika sammanhang om biologisk mångfald, att vi skall bevara de olika biologiska varianterna som finns och att det är viktigt att bevara ett genetiskt arv. Många av dessa frösorrt, framför allt de traditionella växtsorterna, har gener som kan visa sig vara helt avgörande för att klara en situation som kan uppstå i framtiden. Det gäller att bevara genmaterialet. Det är precis det som det handlar om när vi diskuterar biologisk mångfald, att bevara genmaterialet och variationer.

Det som har skett i EU och som nu riskerar att ske här är att många frösorrt slås ut. De försvinner, eftersom ingen har råd att sortdokumentera och certifiera dem.

I EU har närmare 2 000 fröer försvunnit sedan man för tio år sedan bestämde sig för den här ordningen. Detta är mycket tragiskt, och jag är mycket förvånad över att vår motion inte har tillstyrkts.

När det kommer till kritan visar det sig att intresset för biologisk mångfald tydligen inte är så stort. Man använder det bara som ett begrepp i debatten. Eller kan det vara så sorgligt att om motionen hade varit försedd med en annan partibeteckning, hade den gått igenom? Jag är ju ny här i riksdagen, och jag är litet förvånad över att man så slentrianmässigt avslår motioner därför att de kommer från fel partier. Ibland undrar jag t.o.m. om man har läst motionerna.

Jag blev ännu mera tveksam när jag lyssnade till en frågedebatt här i kammaren. Margareta Winberg svarade på en fråga om precis just detta, dvs. de traditionella växtsorterna. Hon sade då: "Det finns därför anledning för Sverige att verka för förändringar i EG:s bestämmelser i detta avseende." Det är ju precis detta som föreslås i min motion!

Margareta Winberg sade också att detta var en ny fråga som hon hade blivit uppmärksam på under de senaste veckorna. Jag skrev min motion under den allmänna motionstiden i januari.

De små firmorna uppvaktar nu jordbruksministern för att få en förändring till stånd. Jag får väl tolka Margareta Winberg så att hon nu börjar att bli mer informerad om vad det här handlar om än de ledamö-

Prot. 1994/95:88
7 april

Ändringar i
växtskyddslagen, m.m.

ter som representerar hennes parti i jordbruksutskottet, där det har varit svårt att få i gång en diskussion kring dessa ämnen.

Det är alltså viktigt att man kommer till skott. Jag har svårt att tro att vi egentligen har olika uppfattning i frågan. Det här handlar kanske mera om politisk prestige. Man kan inte säga ja till ett förslag när det kommer från ett annat parti än ett regeringsparti.

Jag får väl hoppas att socialdemokraterna går hem till sin kammare och läser detta mycket noggrant, diskuterar med sin jordbruksminister och så småningom hamnar de kanske på samma linje som vi, så att de kan verka för att åstadkomma en förändring inom EU, om man menar allvar med biologisk mångfald.

Vi har också en motion som handlar om att många av de gamla sorter som finns måste kontinuerligt odlas. I dag har man dem liggande i banker för att kunna ha dem kvar om de behövs. Många av de nya frösorterna som tas fram har inte den motståndskraft eller resistens mot sjukdomar som gamla sorter har. Vad man ofta gör då är att man återkorsar med gamla sorter. Det är därför som det är så viktigt att de gamla sorterna finns kvar. De ligger nu lagrade i banker, men lagren kan mycket lätt förstöras, t.ex. om proppen går och det blir fel temperatur. Då förstörs fröerna och grobarheten minskar dramatiskt.

Om man kontinuerligt såg till att de gamla frösorterna bevarandeodlades skulle vi kunna vara säkra på att den genetiska variation som de utgör och som också är en del av den biologiska mångfalden fanns kvar för framtida generationer. Vad vi nu gör med dessa frösorter är att vi lämnar kvar respektive inte lämnar kvar möjligheten till framtidens barn att ha tillgång till bra köksväxtsorter med bra genetiska möjligheter. De kan ha ett genetiskt arv som gör att man klarar en kommande miljösituation.

Detta kan synas vara en liten fråga, men det är det alltså inte. Det här är precis det som man skall diskutera i praktiken när vi skall behandla frågan om biologisk mångfald.

För att återgå till EU:s krav på fröer kan man också se att de innebär att man vill ha en sista förbrukningsdag angiven på fröförpackningar. Det beror på att man anser att fröerna skall kunna säljas under två växtsäsonger. Det kravet har man inte ställt i Sverige. Man menar att fröer skall ha en hög grobarhet, och därför har man informellt använt grobarheten i stället. Skall man tillämpa kravet sista förbrukningsdag, då måste man sänka kravet på grobarhet.

I många fröer minskar grobarheten radikalt andra året som man säljer dem. Detta är också någonting som Sverige borde se till att det blir en förändring av inom EU. Det är nämligen till fördel för konsumenten att ha systemet med grobarhet i stället för sista förbrukningsdag. Detta är dock en betydligt mindre fråga än den som jag tidigare tog upp, nämligen att det inte ens kommer att vara tillåtet att sälja dessa fröer på grund av den sortdokumentation och certifiering som krävs inom EU.

Jag är litet förvånad att inget annat parti än Miljöpartiet har ansett att detta har varit en viktig fråga under utskottets behandling. Däremot ställer man frågor här i kammaren, och då är det tydligen viktigt. Det

kan väl inte vara så illa att den politiska profileringen är viktigare än sakfrågan.

Jag tvingas tyvärr yrka bifall till den reservation som vi har avgett. Men av det som jordbruksministern har sagt har jag förstått att det kanske finns en öppning, att våra synpunkter kanske kommer att väcka gehör, att Jordbruksdepartementet börjar titta på frågan. Jag kommer att återkomma i ärendet dels när vi skall behandla regeringens skrivelse angående vilken miljöpolitik som man vill föra i EU, dels i andra sammanhang. Denna fråga måste vi lösa. Det här är ingenting som någon av oss kan tycka är bra. Den biologiska mångfalden är viktig. När det gäller köksväxtsorter måste de gamla traditionella sorterna, som kan visa sig ha gener som är precis de som vi behöver för framtiden, få finnas kvar.

Därför är det med sorg i hjärtat som jag yrkar bifall till reservationen.

Anf. 38 ALF ERIKSSON (s)

Fru talman! Utskottet har i detta betänkande behandlat regeringens proposition om ändringar i växtskyddslagen. Förändringarna skall ske som en anpassning till reglerna inom EU.

Utskottet tillstyrker de förändringar som regeringen föreslår. Förändringarna handlar om växtskadegörare som indirekt skadar en växtodling. Den nuvarande definitionen av växtskadegörare omfattar virus, svamp, kvalster m.m.

Denna definition utvidgas nu till att omfatta skador på växter och växtodling. Det innebär att också sådana organismer som inte direkt angriper växter men som indirekt kan skada växtodlingar omfattas.

En annan nyhet är att även annan mark än den som betraktas som växtodling eller skog skall omfattas. Det blir alltså möjligt att bekämpa t.ex. ogräs utanför odlingen, om det finns risk att de så småningom kommer att angripa odlingen. Därmed skulle problemen med jättelokor, som påtalats i ett par motioner, kunna bemästras.

Det blir också den förändringen att Jordbruksverket, inte regeringen, i fortsättningen skall meddela föreskrifter om vilka växtskadegörare som skall omfattas av lagen.

Det blir också en utvidgning av anmälningsplikten när en skadegörare har upptäckts. Det blir inte bara odlarna som har anmälningsplikt, utan nu tillförs också grossistledet.

Det blir i framtiden inte möjligt att kontrollera växternas sundhet vid gränserna när det gäller handel. Därför kommer kontrollen att ske vid odlingarna. Det skall också kunna utfärdas växtpass när odlingen är kontrollerad som visar att växterna är friska. Det är Jordbruksverket som även här är växtskyddsmyndigheten.

Som vi hört har det fogats en reservation om våra kulturväxter till betänkandet. I sak har vi inga större delade meningar. Saken är den att regeringen i augusti 1994 tillsatte en särskild utredare som enligt direktiven skall genomföra en landsstudie om tillgången på växtgenetiska resurser. Den utredningen skall omfatta det mesta som tas upp i Miljöpartiets motion. Utskottsmajoriteten föreslår att vi skall avvakta resulta-

tet av denna. Enligt direktiven skall utredningen lämna sina förslag till åtgärder senast den 30 juni i år, alltså om litet mer än två månader. Någon snabbare behandling av dessa frågor är inte möjlig. Det handlar inte om prestige utan mer om riksdagens arbetsformer.

Därför yrkar jag avslag på reservationen.

Som ett resultat av medlemskapsförhandlingarna med EU har vi möjlighet att införa salmonellaprovtagning. Utskottet tillstyrker regeringens förslag att det skall införas en obligatorisk salmonellakontroll för ungdjur som uppföds till värphöns.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets hemställan och avslag på reservationen.

Anf. 39 GUDRUN LINDVALL (mp) replik

Fru talman! Skrivningen i betänkandet andas att man egentligen anser att det som vi framför i motionen om fröer, certifiering och sortdokumentation i EU är rätt. Det gör det så mycket mer sorgligt att man inte nu kan bifalla motionen. Det som sker i Sverige i dag är att små fröfirmor, t.ex. Lindbloms Frö i Kivik, Rara Växter och Runåbergs Fröer, säljer fröer för den här odlingssäsongen som är illegala.

Jag blev själv uppmärksam på detta när jag skulle beställa fröer. I många frökataloger skriver man rakt ut att man säljer fröer som inte är sortdokumenterade och som inte finns med på EU:s sortlista. Man gör det ändå därför att man alltid haft dessa växter i sitt sortiment.

Jag skulle vilja fråga Alf Eriksson hur de små firmorna skall bete sig i dag. Skall de fortsätta att sälja fröer trots att Sverige inte riktigt har hunnit med och trots att utredningen kommer för sent? Skall man bryta mot de EU-regler som finns? Hur skall man bete sig? Margareta Winberg fick denna fråga vid en frågestund. Hon ansåg att fröfirmorna skulle avvakta. Det är inte så lätt att avvakta våren. Den kommer vare sig utredningen är klar i juni eller inte. Det är nu i maj man sår, och det är nu man säljer fröer. Skulle fröfirmorna göra så som jordbruksministern ansåg, har vi ett antal fröfirmor som garanterat går i konkurs i vår. Det kan väl ändå inte vara avsikten.

Anf. 40 ALF ERIKSSON (s) replik

Fru talman! Jag nämnde det här med riksdagens arbetsformer. Det finns ingen möjlighet att få ett beslut verkställt och färdigdiskuterat med EU som skulle vara klart när fröerna skall sättas kring den 1 maj. Det är så långt gånget på året nu.

Jag tycker att detta är en ganska onödig debatt. I direktiven till landsstudien står angående utredarens uppgifter:

”En svensk landsstudie skall göras som redovisar våra kulturväxter, deras vilda släktingar och andra växter av potentiellt värde och vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkra en bred genetisk variation hos dessa växter. — — —

Översikten skall vidare innehålla en kartläggning av de olika arternas genetiska släktskap (genpooler) och dessa genpoolers geografiska utbredning. Eventuella risker för genetisk utarmning och därmed minskad genetisk variation för genpoolen skall bedömas.”

Jag tycker att sällan har väl uttrycket att slå in öppna dörrar varit mer befogat än i denna fråga. Vi får med all sannolikhet frågan upp till behandling inom den närmaste tiden.

Prot. 1994/95:88
7 april

*Ändringar i
växtskyddslagen, m.m.*

Anf. 41 GUDRUN LINDVALL (mp) replik

Fru talman! Det måste upplevas som en cynisk kommentar av de fröfirmor som i dag skriver i olika tidningar och t.o.m. säger att detta är en bomb i grönsakslandet när man säger att detta är att slå in öppna dörrar. Så är det definitivt inte. Man får egentligen inte sälja de fröer som man säljer i dag. Fröfirmorna har gått samman i ett förbund för att uppvakta jordbruksministern för att försöka få en förändring till stånd. Man anser att detta är en ytterst angelägen fråga att lösa. Jag är övertygad om att de är väl pålästa och vet precis vad som gäller, eftersom detta är deras affärsverksamhet. De bedömer verkligen inte att vi med denna motion slår in öppna dörrar. Jag har varit i kontakt med flertalet av dem i samband med att jag skrev motionen, vilket man från fröhandeln varit mycket tacksam för. Man ansåg att detta var ett problem som inte hade uppmärksammats.

Anf. 42 LENNART BRUNANDER (c)

Fru talman! Gudrun Lindvall har skrivit en motion som naturligtvis är väldigt viktig. Enligt betänkandet har utskottet samma uppfattning som hon. Alf Eriksson har läst upp ett citat som är ganska viktigt i sammanhanget. Redan den 11 augusti 1994 tillsattes en grupp som skulle göra en landsstudie, och skrevs direktiv för gruppen. Utskottet skriver att utskottet i stor utsträckning delar de synpunkter som framförs i motionen. Det är angeläget att bevara de traditionella sorterna för köksväxter både i Sverige och i andra länder.

Även om riksdagen skulle bifalla motionen i dag skulle det inte förändra någonting. Arbetsgruppen måste göra sitt och komma med förslag. Att det ligger litet sent i förhållande till anpassningen till EU-regler är ingen enastående händelse bara när det gäller den här frågan. Det gäller mycket annat. Det blir naturligtvis så.

Här råder inte några delade meningar. Man kan fundera över Gudrun Lindvalls yttrande. Det verkar som om politisk profilering vore viktigare än sakfrågan. Frågan är bara: Vem gör den bedömningen?

Anf. 43 GUDRUN LINDVALL (mp)

Fru talman! Uppenbarligen har inte alla inom Centerpartiet samma uppfattning i frågan. Den frågedebatt som jag relaterade var just mellan jordbruksministern och en centerpartist, som lyfte fram den här frågan. Det är en mycket viktig fråga som måste få sin lösning snarast. Frågeställaren läste i princip upp vad som står i vår motion. Han läste inantill från en frökatalog från den firma som jag varit i kontakt med. Uppenbarligen tycker en del av centerpartisterna, som vant sig vid hur riksdagen arbetar, att det räcker med att landsstudien kommer någon gång fram mot sommaren, för att så småningom behandlas. De däremot som kanske mer ser till hur det ser ut i verkligheten anser att vi måste

anpassa våra beslut till den verklighet som är beroende av att vi får rätt beslut i rätt tid.

Jag är litet besviken, Lennart Brunander. Jag hade nog hoppats på att få stöd. Men jag är samtidigt glad över att det finns en öppning, framför allt i det som jordbruksministern har sagt. Jag är övertygad om att vi snart kommer att få gehör för motionen i dess helhet.

Landsstudien behandlas tyvärr inte på rätt sätt i detta sammanhang. I det svar som jag har fått i betänkandet skyller man litet på landsstudien för att kunna säga nej. Som Alf Eriksson refererade till är avsikten med landsstudien inte att man skall se över de regler som gäller för försäljning av fröer i EU, men det är det som motionen handlar om.

Jag återkommer i frågan.

Anf. 44 LENNART BRUNANDER (c)

Fru talman! Också jag tycker att det är viktigt att vi löser denna fråga. Om detta finns det inga skiljaktiga åsikter mellan Gudrun Lindvall, utskottets majoritet, centerpartister eller andra. Jag tror att också jordbruksministern har samma ambition. Men det viktiga är det som framhålls i betänkandet, nämligen att vi skall ha kvar de genetiska värden som finns i fröerna. Det är inte i första hand fröförmornas intressen som är viktiga.

Jag tror att vi löser detta bäst om vi hjälps åt. Vi löser det inte genom att här profilera oss på olika sätt, utan det viktiga är att vi kan skapa förutsättningar för att olika växter skall kunna leva vidare.

Anf. 45 GUDRUN LINDVALL (mp)

Fru talman! Ett sätt att lösa problem är att lyfta fram dem. Avsikten med att jag skrev motionen var också att lyfta fram problemet och att visa att det finns inom EU. Jag är mycket medveten, Lennart Brunander, om att detta definitivt inte är det enda EU-problem som vi stöter på inom vår sektor. Inom EU är det knöligt, byråkratiskt, besvärligt och dyrt. Både Lennart Brunander och jag vet att den som skall vara odlare eller bonde i dag måste vara bra mycket av byråkrat.

Detta visar att EU när det gäller vilka fröer som man får sälja har valt en mycket krånglig, dyr och besvärlig byråkratisk väg, som tyvärr har bidragit till att slå ut de traditionella växtsorter som har sålts i små partier i EU. Om vi inte slår till bromsen, kommer vi att få samma förödande konsekvens i Sverige. De mindre vanliga fröerna tenderar att försvinna, och då, Lennart, minskar den biologiska mångfalden och vi blir biologiskt fattigare.

Anf. 46 LENNART BRUNANDER (c)

Fru talman! Jag tror nog att vi är överens om att dessa fröer skall vara kvar. Gudrun Lindvall sade att frågan måste lyftas fram för att vi skall kunna lösa denna fråga. Frågan lyftes tidigt i höstas fram av regeringen, långt innan Gudrun Lindvall skrev sin motion.

Överläggningen var härmed avslutad.

LU33 Ny fastighetsmäklarlag (förnyad behandling)

Mom. 1 (mäklarens ställning)

1. utskottet

2. res. (m, mp)

Votering:

199 för utskottet

101 för res.

4 avstod

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna

För utskottet: 145 s, 23 c, 16 fp, 15 v

För res.: 71 m, 1 fp, 1 v, 15 mp, 13 kds

Avstod: 4 fp

Frånvarande: 6 s, 9 m, 4 c, 5 fp, 6 v, 3 mp, 2 kds

Carl-Johan Wilson (fp) anmälde att han avsett att rösta nej men markrats ha röstat ja.

Mom. 2–9

Kammaren biföll utskottets hemställan.

LU23 Anslag till Kronofogdemyndigheterna m.m.

Mom. 1 (upphävande av skuldsaneringslagen)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

Kammaren biföll utskottets hemställan genom uppresning.

Mom. 2 (anslag till Kronofogdemyndigheterna m.m.)

1. utskottet

2. res. 3 (m)

3. res. 4 (v)

Förberedande votering:

84 för res. 3

17 för res. 4

202 avstod

46 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Huvudvotering:

204 för utskottet

99 för res. 3

1 avstod

45 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna

För utskottet: 145 s, 1 m, 23 c, 21 fp, 14 mp

För res. 3: 70 m, 16 v, 13 kds

Avstod: 1 mp
Frånvarande: 16 s, 9 m, 4 c, 5 fp, 6 v, 3 mp, 2 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

JoU15 Ändringar i växtskyddslagen, m.m.

Mom. 4 (kulturväxter och traditionella växtsorter)

1. utskottet

2. res. (mp)

Votering:

Kammaren biföll utskottets hemställan genom uppresning.

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Ajournering

Kammaren beslöt kl. 11.48 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 15.00, då de till dagens bordläggning aviserade ärendena väntades föreligga.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 15.00.

8 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

1994/95:173 Ändrade övergångsbestämmelser till tullagen
(1994:1550), m.m.

1994/95:195 Primärvård, privata vårdgivare m.m.

1994/95:202 Mervärdesskatten på omsättning av
begagnade varor, m.m.

Förslag

1994/95:RFK2 Riksdagens förvaltningsstyrelses förslag om följdlag-
stiftning med anledning avförlängningen av riksmötet, m.m.

Motioner

med anledning av skr. 1994/95:167 Det svenska miljöarbetet i EU –
Inriktning och genomförande

1994/95:Jo21 av Gustaf von Essen (m)

1994/95:Jo22 av Gudrun Schyman m.fl. (v)

1994/95:Jo23 av Göte Jonsson m.fl. (m)

1994/95:Jo24 av Monica Green m.fl. (s)
1994/95:Jo25 av Eva Goës (mp)
1994/95:Jo26 av Eva Eriksson och Lennart Fremling (fp)
1994/95:Jo27 av Mats Odell m.fl. (kds)
1994/95:Jo28 av Lennart Daléus m.fl. (c)
1994/95:Jo29 av Gudrun Lindvall (mp)

Justitieutskottets betänkanden

1994/95:JuU13 Anslag till Brottsoffermyndigheten, m.m.
1994/95:JuU16 Anslag till kriminalvården, m.m.
1994/95:JuU17 Anslag till Brottsförebyggande rådet, m.m.

Lagutskottets betänkanden

1994/95:LU4 Uthyrning och utlåning av upphovsrättsligt skyddade verk, m.m.
1994/95:LU16 Ny marknadsföringslag
1994/95:LU20 Anslag till Livsmedelsverket, m.m.

Utrikesutskottets betänkanden

1994/95:UU21 Situationen i f.d. Jugoslavien samt Albanien
1994/95:UU22 Fredsprocessen i Mellanöstern

Trafikutskottets betänkanden

1994/95:TU16 Funktionshinderades resemöjligheter
1994/95:TU17 Ändring i telelagen, m.m.

Bostadsutskottets betänkanden

1994/95:BoU16 Rennäringen
1994/95:BoU19 Hyresrätt m.m.

9 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 7 april

1994/95:105 av *Ulla-Britt Hagström* (kds) till statsrådet Ylva Johansson om forskningsmöjligheter för lärare
1994/95:106 av *Ulla-Britt Hagström* (kds) till civilministern om ungdomars välfärd och värderingar
1994/95:107 av *Ulla-Britt Hagström* (kds) till justitieministern om åtgärder mot medie- och videovåld
1994/95:108 av *Inger Lundberg* (s) till statsrådet Mats Hellström om principerna för anställning i EU m.m.

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 april.

10 § Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställdes

den 7 april

1994/95:431 av *Karl-Erik Persson* (v) till kommunikationsministern om postens medlemskap i SAF

1994/95:432 av *Hanna Zetterberg* (v) till miljöministern om standardiserade förpackningar

1994/95:433 av *Dan Ericsson* (kds) till jordbruksministern om antibiotika i tillväxtbefrämjande syfte

1994/95:434 av *Sven Bergström* (c) till miljöministern om radon i dricksvatten

1994/95:435 av *Ulla Hoffmann* (v) till statsrådet Anna Hedborg om pensionärernas levnadsomkostnader

Frågorna redovisas i bilaga som fogas till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 april.

11 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanträdet början t.o.m. 6 § anf. 33 (delvis) och

av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LENA JÖNSSON

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Prot. 1994/95:88
7 april

1 § Meddelande om frågor till statsrådet Mats Hellström	1
2 § Meddelande om svar på interpellationer	1
3 § Hänvisning av ärende till utskott	2
4 § Beslut rörande utskottsbetänkanden som slutdebatterats den 6 april	3
JuU15 Anslag till domstolsväsendet, m.m.	3
UbU10 Anslag till skolväsendet, m.m.	4
JoU14 Statsbudgeten för budgetåret 1995/96 (Miljödepartementet)	7
Meddelande om samlad votering.....	9
5 § Ny fastighetsmäklarlag.....	9
Lagutskottets betänkande 1994/95:LU33	9
Anf. 1 GÖRAN R HEDBERG (m).....	9
Anf. 2 YVONNE RUWAIDA (mp)	11
Anf. 3 INGER SEGELSTRÖM (s)	12
Anf. 4 YVONNE RUWAIDA (mp) replik	14
Anf. 5 INGER SEGELSTRÖM (s) replik	14
Anf. 6 YVONNE RUWAIDA (mp) replik	15
Anf. 7 INGER SEGELSTRÖM (s) replik	15
Anf. 8 AGNE HANSSON (c).....	15
Anf. 9 GÖRAN R HEDBERG (m) replik	17
Anf. 10 AGNE HANSSON (c) replik	17
Anf. 11 GÖRAN R HEDBERG (m) replik	18
Anf. 12 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	18
Anf. 13 AGNE HANSSON (c) replik	19
Anf. 14 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	19
Anf. 15 AGNE HANSSON (c) replik	20
Anf. 16 ROLF ÅBJÖRNSSON (kds).....	20
Anf. 17 AGNE HANSSON (c).....	21
Anf. 18 ROLF ÅBJÖRNSSON (kds).....	21
Anf. 19 INGER SEGELSTRÖM (s)	21
Anf. 20 ROLF ÅBJÖRNSSON (kds).....	21
(Beslut fattades efter 7 §.)	22
6 § Anslag till Kronofogdemyndigheterna m.m.	22
Lagutskottets betänkande 1994/95:LU23	22
Anf. 21 BIRGIT HENRIKSSON (m).....	22
Anf. 22 PER ROSENGREN (v).....	23
Anf. 23 BIRGIT HENRIKSSON (m) replik	25
Anf. 24 PER ROSENGREN (v) replik.....	25
Anf. 25 BIRGIT HENRIKSSON (m) replik	26

Anf. 26 EVA ARVIDSSON (s).....	26
Anf. 27 BIRGIT HENRIKSSON (m) replik.....	27
Anf. 28 EVA ARVIDSSON (s) replik.....	28
Anf. 29 BIRGIT HENRIKSSON (m) replik.....	28
Anf. 30 EVA ARVIDSSON (s) replik.....	28
Anf. 31 PER ROSENGREN (v) replik.....	28
Anf. 32 EVA ARVIDSSON (s) replik.....	29
Anf. 33 PER ROSENGREN (v) replik.....	29
Anf. 34 EVA ARVIDSSON (s) replik.....	30
Anf. 35 BIRGITTA CARLSSON (c).....	30
Anf. 36 ROLF ÅBJÖRNSSON (kds).....	31
(Beslut fattades efter 7 §.).....	32
7 § Ändringar i växtskyddslagen, m.m.....	32
Jordbruksutskottets betänkande 1994/95:JoU15.....	32
Anf. 37 GUDRUN LINDVALL (mp).....	32
Anf. 38 ALF ERIKSSON (s).....	35
Anf. 39 GUDRUN LINDVALL (mp) replik.....	36
Anf. 40 ALF ERIKSSON (s) replik.....	36
Anf. 41 GUDRUN LINDVALL (mp) replik.....	37
Anf. 42 LENNART BRUNANDER (c).....	37
Anf. 43 GUDRUN LINDVALL (mp).....	37
Anf. 44 LENNART BRUNANDER (c).....	38
Anf. 45 GUDRUN LINDVALL (mp).....	38
Anf. 46 LENNART BRUNANDER (c).....	38
Beslut.....	39
LU33 Ny fastighetsmäklarlag (förnyad behandling).....	39
LU23 Anslag till Kronofogdemyndigheterna m.m.....	39
JoU15 Ändringar i växtskyddslagen, m.m.	40
Ajournering	40
Återupptagna förhandlingar.....	40
8 § Bordläggning	40
9 § Anmälan om interpellationer	41
1994/95:105 av Ulla-Britt Hagström (kds) till statsrådet Ylva Johansson om forskningsmöjligheter för lärare.....	41
1994/95:106 av Ulla-Britt Hagström (kds) till civilministern om ungdomars välfärd och värderingar.....	41
1994/95:107 av Ulla-Britt Hagström (kds) till justitieministern om åtgärder mot medie- och videovåld.....	41
1994/95:108 av Inger Lundberg (s) till statsrådet Mats Hellström om principerna för anställning i EU m.m.....	41
10 § Anmälan om frågor.....	42
1994/95:431 av Karl-Erik Persson (v) till kommunikationsministern om postens medlemskap i SAF.....	42

1994/95:432 av <i>Hanna Zetterberg</i> (v) till miljöministern om standardiserade förpackningar.....	42
1994/95:433 av <i>Dan Ericsson</i> (kds) till jordbruksministern om antibiotika i tillväxtbefrämjande syfte.....	42
1994/95:434 av <i>Sven Bergström</i> (c) till miljöministern om radon i dricksvatten.....	42
1994/95:435 av <i>Ulla Hoffmann</i> (v) till statsrådet Anna Hedborg om pensionärernas levnadsomkostnader.....	42
11 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.....	42

Prot. 1994/95:88
7 april
